

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра економіки підприємства та виробничого менеджменту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до магістерської кваліфікаційної роботи

на тему:

«ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ОБОЛОНЬ»

Виконала: студентка 2 курсу, групи МПОУ-18м
спеціальності 073 «Менеджмент»

Сікорська-Мурза Л.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н., доц. кафедри ЕПВМ Причепя І. В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: к.е.н., доц. кафедри ФІМ Ткачук Л.М

(прізвище та ініціали)

Вінниця –2019 року

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту і інформаційної безпеки
Кафедра економіки підприємства та виробничого менеджменту
Освітній ступень магістр
Спеціальність 073 «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ЕПВМ
к.е.н., професор
_____ Лесько О.Й.

«03» _____ вересня 2019 р.

ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
Сікорської-Мурзи Лілії Володимирівни

1. Тема роботи: «Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю приватного акціонерного товариства «Оболонь»
керівник роботи: Причепа Ірина Валеріївна к.е.н., доцент кафедри ЕПВМ, затверджені наказом вищого навчального закладу від «02» жовтня 2019 року № 254
2. Строк подання студентом роботи: «01» грудня 2019 р.
3. Вихідні дані до роботи: Фінансова звітність «Оболонь» за 2015-2017 рр.; методичні вказівки, підручники, навчальні посібники, наукові статті.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки: теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства; аналіз інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь»; пропозиції та рекомендації по удосконаленню управління інвестиційною діяльністю підприємства
5. Перелік графічного матеріалу: Таблиця 1.1 - Підходи до визначення сутності поняття інвестиційної діяльності; Рисунок 1.1 – Класифікація інвесторів; Таблиця 1.2 – Класифікація інвестицій; Рисунок 1.2 – Аналіз інвестиційної діяльності підприємства; Таблиця 1.3 - Показники фінансової звітності, які використовуються при горизонтальному аналізі; Таблиця 1.4 - Відносні коефіцієнти щодо оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства; Таблиця 2.1 – Динаміка основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства; Рисунок 2.1 – Динаміка зміни основних показників діяльності підприємства (млн. грн.); Таблиця 2.2 – Основні показники балансу підприємства та їх динаміка; Рисунок 2.2 – Динаміка зміни основних показників балансу підприємства; Таблиця 2.3 – Показники рентабельності діяльності підприємства; Рисунок 2.3 – Динаміка зміни основних показників рентабельності підприємства (у відсотках); Таблиця 2.4 – Фінансові коефіцієнти, що характеризують діяльність підприємства; Рисунок 2.4 – Динаміка зміни основних фінансових коефіцієнтів підприємства за 2015 – 2017 рр.; Таблиця 2.5 – Горизонтальний аналіз необоротних активів ПрАТ «Оболонь»; Таблиця 2.6 – Горизонтальний аналіз джерел фінансування інвестицій ПрАТ «Оболонь»; Таблиця 2.7 – Горизонтальний аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь»; Таблиця 2.8 – Розрахунок відносних коефіцієнтів щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності ПрАТ «Оболонь» та їх динаміка; Таблиця 3.1 - SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь»; Рисунок 3.1 – Змакетована структура фінансового відділу підприємства; Рисунок 3.2 –Зв'язки групи інвестиційного розвитку з іншими відділами

підприємства; Таблиця 3.2 – Розрахунок основної заробітної плати працівників; Таблиця 3.3 – Розрахунок амортизаційних відрахувань; Таблиця 3.4 – Розрахунок основної заробітної плати працівників; Таблиця 3.5 – Розрахунок амортизаційних відрахувань; Таблиця 3.6 – Розрахунок основної заробітної плати працівників; Таблиця 3.7 – Загальний план рекомендацій та пропозицій; Рисунок 3.3 – Моделювання чутливості чистого прибутку; підприємства залежно від зміни обсягу реалізації продукції; Рисунок 3.4 – Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни ціни реалізації одиниці продукції; Рисунок 3.5 – Моделювання чутливості прибутку підприємства залежно від зміни величини прямих витрат на одиницю продукції; Рисунок 3.6 – Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни непрямих витрат;

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	Причепка І.В., доцент кафедри ЕПВМ		
Розділ 2	Причепка І.В., доцент кафедри ЕПВМ		
Розділ 3	Причепка І.В., доцент кафедри ЕПВМ		

7. Дата видачі завдання 02. 09. 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства;	вересень-жовтень 2019 р.	
2	Аналіз інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь»;	жовтень 2019 р.	
3	Пропозиції та рекомендації по удосконаленню управління інвестиційною діяльністю підприємства	грудень 2019 р.	
4	Здача оформленої роботи на кафедру	грудень 2019 р.	

Студент

(підпис)

Сікорська-Мурза Л.В.

Керівник роботи

(підпис)

Причепка І.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМТВА.....	7
1.1 Проблеми трактування понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» на сучасному етапі розвитку економіки.....	7
1.2 Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, зміст та особливості здійснення за сучасних умов господарювання.....	14
1.3 Обґрунтування вибору підходу до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	22
Висновки до першого розділу.....	27
2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ».....	28
2.1 Характеристика ПрАТ «Оболонь» як одного з найбільших виробників пивоварної галузі України.....	28
2.2 Аналіз ефективності інвестиційної діяльності підприємства ПрАТ «Оболонь».....	40
2.3 Аналіз загальної системи управління підприємством ПрАТ «Оболонь»	44
Висновки до другого розділу.....	48
3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО УДОСКОНАЛЕННЮ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	49
3.1 Розробка та обґрунтування стратегії управління інвестиційною діяльністю ПрАТ «Оболонь».....	49
3.2 Розробка рекомендацій з удосконалення управління інвестиційною діяльністю ПрАТ «Оболонь».....	51
3.3 Макетування організаційної структури фінансового відділу ПрАТ «Оболонь».....	54

3.4 Розрахунок витрат, які потрібні для реалізації запропонованих рекомендацій та їх економічний ефект від впровадження.....	56
3.5 Моделювання чистого прибутку підприємства	64
.....	
Висновки до третього розділу.....	72
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	77
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

Важливою умовою виживання й основою стабільного становища і розвитку підприємства є здійснення ним ефективної інвестиційної діяльності, що передбачає можливість розподілу та залучення фінансових ресурсів і шляхом їх ефективного використання забезпечити безперервність процесу виробництва та реалізації продукції на основі його постійного розширення і відновлення.

Інвестиційна діяльність підприємств сьогодні характеризується значним скороченням обсягів нагромаджень, зменшенням частки прибутку підприємств, яку спрямовують на розширення виробництва, низьким рівнем залучення іноземних інвестицій та інноваційних процесів. Однак, незважаючи на наявність кризових явищ у фінансово-господарській діяльності підприємств в умовах обмежених ресурсів та невизначеності, все-таки відбувається нагромадження певного досвіду роботи вітчизняних підприємств в умовах ринку, відбуваються процеси пошуку нових ефективних механізмів управління, зокрема й інвестиційною діяльністю підприємства. Правильна оцінка інвестиційної діяльності дозволить інвестору обирати найбільш рентабельні варіанти капіталовкладень, вжити заходи щодо зміни напрямів фінансування і забезпечення підприємства необхідними ресурсами. Тому вивчення питання ефективності інвестиційної діяльності підприємства є важливим та актуальним.

Питання інвестицій, інвестиційної діяльності є предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених (І. Бланк, Л. Борщ, В. Гриньова, М. Денисенко, В. Козловський, О. Лесько, Т. Майорова, А. Пересада, А.Поручник, Н. Татаренко, В. Федоренко, В. Шевчук, Л. Гітман, У. Шарп та інші [1-12]), які, враховуючи певні аспекти на мікро- та макрорівні розвитку економіки, розкривають сутність цих понять у своїх працях. Проте ряд теоретичних та прикладних аспектів управління інвестиціями вимагають подальшого дослідження. Перелічені факти обумовлюють необхідність проведення подальших теоретико-методичних і прикладних досліджень щодо оцінки інвестиційної діяльності підприємств.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних, методичних та практичних засад підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства за сучасних умов.

Для досягнення поставленої мети у дослідженні визначено такі науково-практичні завдання:

- дослідити підходи науковців щодо розуміння сутності та змісту понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність підприємства»;
- проаналізувати основні теоретичні засади інвестиційної діяльності як основи розвитку підприємства за сучасних умов;
- проаналізувати підходи науковців до оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємства;
- розробити підхід до оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємств;
- охарактеризувати діяльність ПрАТ «Оболонь»;
- проаналізувати динаміку основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства;
- дослідити динаміку узагальнюючих показників ефективності інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства;
- проаналізувати систему управління ПрАТ «Оболонь»;
- провести макетування організаційної структури ПрАТ «Оболонь»;

- розробити рекомендації по удосконаленню управління інвестиційною діяльністю досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні засади удосконалення управління інвестиційною діяльністю ПрАТ «Оболонь».

Для проведення оцінювання інвестиційної діяльності підприємства в роботі були використані як формалізовані, так і неформалізовані прийоми та методи фінансового аналізу, а саме горизонтальний та вертикальний аналіз, системи показників (коефіцієнтів), аналітичні таблиці та порівняння, фактографічний метод, та статистичний аналіз. При написанні роботи були застосовані пакети прикладних програм Microsoft Word, Microsoft Excel.

Методологічною основою роботи є наукові розробки вчених в галузі загальної теорії інвестицій та інвестиційного менеджменту. Узагальнюючи вивчені літературні джерела та систематизувавши їх можна сказати, що наукова думка з проблематики дослідження є досить розвиненою і має важливе значення для застосування її в Україні в цілому.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні підходу до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства, який на відміну від існуючих передбачає як горизонтальний аналіз часткових показників, що характеризують ефективність інвестиційної діяльності підприємства, так і розрахунок відносних показників оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства в цілому. Це дозволяє отримати достовірну інформацію про якісні зміни, які відбуваються як в структурі, так і в динаміці інвестиційних ресурсів підприємства та джерел їх фінансування, а також – інформацію про фінансовий стан і платоспроможність підприємства, що в загальному характеризують ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Отримані в ході дослідження результати були апробовані авторами на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції студентів, аспірантів

та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи-2019» [13-14].

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що на основі проведених теоретичних досліджень розроблено алгоритм оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємства та розроблено практичні рекомендації щодо її підвищення.

Пояснювальна записка складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (46), додатків (3). Текст пояснювальної записки викладений на 100 сторінках, містить 20 таблиць, 13 рисунків.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМТВА

1.1 Проблеми трактування понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» на сучасному етапі розвитку економіки

Інвестиції та інвестиційна діяльність завжди знаходились в центрі уваги економічної науки. Це пояснюється тим, що інвестиції є джерелом розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому. Інвестиційна діяльність впливає на фундаментальні основи господарської діяльності, економічні і соціальні перетворення, розвиток суспільства в цілому. Теоретичні основи інвестування формувалися в міру розвитку, поглиблення, трансформації економічних відносин, а також зростання практичної актуальності даної сфери діяльності, що призводить до того, що в економічній літературі виникає багато відтінків у судженнях, визначеннях, що відзеркалює історичне розуміння, розкриття певної сторони цього складного і багатогранного процесу.

Трансформаційні процеси, що проходять в економіці України, вимагають переосмислення теоретичних та методологічних підходів до визначення більшості основоположних категорій, які притаманні ринковим відносинам. Розмаїття терміну «інвестиції» у вітчизняній та зарубіжній літературі значною

мірою пояснюється широтою сутнісних рис цієї доволі складної економічної категорії.

Відомий український економіст І. Бланк справедливо зазначав: «Інвестиції - це категорія, яка найчастіше використовується в економічній системі на макро- та мікрорівні» [1]. Проте існують різні думки щодо тлумачення терміну «інвестиції». Це безпосередньо обумовлено тим що, по-перше, категорія «інвестиції» часто ототожнюється з капіталом, сутність якого вчені трактуються по-різному; по-друге, у деяких авторів існує певна невизначеність щодо значення термінів «капітальні вкладення» та «капітальні інвестиції»; по-третє, автори мають різні підходи до визначення внутрішнього змісту інвестицій та не відображають характеристики інвестицій як економічної категорії. Отже, розглянемо ці суперечливі питання та спробуємо усунути плутанину щодо тлумачення вищезгаданих термінів.

Термін «інвестиція» походить від латинського слова «invest», що означає вкладати.

У Законі України «Про інвестиційну діяльність», зазначається: «Інвестиції - це всі різновиди майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект» [15].

Незважаючи на те, що Закон України «Про інвестиційну діяльність» повністю розкриває суть поняття інвестиції, ми вважаємо за доцільно звернути увагу на соціальний ефект від інвестиції. Як правило, соціальний ефект не є основною метою інвестування, тому що більшість інвесторів надають перевагу лише прибутковими проектами. Програми та проекти, які не приносять інвестору прибуток, а лише «соціальний вплив», як правило реалізуються лише державою. Однак, досягнення соціального ефекту від безприбуткового проекту є дуже сумнівним, тому, на наш погляд, за мету інвестицій необхідно визначати як досягнення соціального впливу, так і прибутку.

На сьогоднішній день найпростішим і найпоширенішим визначенням поняття інвестицій є вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. Дане визначення є домінуючим як у вітчизняній, так і в зарубіжній літературі. При цьому багато економістів роблять акцент саме на приріст капіталу, вважаючи, що його повинно бути достатньо для того, щоб компенсувати інвестору відмову від використання наявних коштів для самостійного споживання, відшкодувати інвестору ризик та відшкодувати йому збитки від інфляції в майбутньому [16].

Однак, поняття «капітал» визначається економістами по-різному, звідси - неоднакове трактування терміну «інвестиції». Західні економісти мають тенденцію до ототожнення капіталу із засобами виробництва, запасами та благами. Таке розуміння сутності капіталу призводить до неконструктивного підходу до визначення категорії «інвестиції», який прирівнює інвестиції до капіталовкладень, тобто вкладенням у основний капітал або у виробничі фонди.

Слід зауважити, що якщо розглядати категорію «інвестиції» з урахуванням вищезазначеної сутності капіталу, то інвестиції значною мірою збігаються з вкладенням в розвиток продуктивних сил. Раціональність цього визначення пояснюється тим, що інвестиції включають витрати на модернізацію та оновлення засобів виробництва, а також на освіту, навчання, охорона здоров'я працівників тощо.

Необхідно зазначити, що існує певна неоднозначність в трактуванні термінів «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення». Деякі економісти розглядають їх як окремі категорії, що ускладнює розуміння поняття інвестицій. Поняття «вкладення» та «інвестиції» є синонімами, тому між капітальними вкладеннями та капітальними інвестиціями не повинно бути різниці [3].

Однак, поняття «інвестиції» та «капітальні вкладення» не слід ототожнювати. Зазвичай термін «капітальні вкладення» більшість економістів використовують для визначення вкладень у відтворення основних фондів (будинків, споруд, обладнання, транспортних засобів). Значення терміну

«інвестиції» є набагато ширшим, ніж терміну «капітальні вкладення». Інвестиції також можуть бути спрямовані на поповнення оборотних коштів, придбання нематеріальних активів (патентів, ліцензії, ноу-хау тощо). В результаті ми маємо різні терміни, але поняття «капітальні вкладення» включаються в поняття «інвестиції».

А. Пересада розглядає дану проблему у своїй науковій праці «Інвестиційний процес в Україні» та зазначає: «Економічна природа інвестицій дещо інша, ніж у капітальних вкладеннях. По-перше, інвестиції - це категорія, яка значно ширша, ніж капітальні вкладення, оскільки вона може приймати різні форми: реальну, фінансову, інтелектуальну та інноваційну. По-друге, на відміну від капітальних вкладень, інвестиції спрямовуються лише на ефективні проекти, які обов'язково призводять до отримання прибутку, доход та дивідендів» [8].

Ми погоджуємось з поглядами А. Пересади на дане питання, оскільки більшість сучасних вітчизняних економістів зводять проблему інвестування до методів розподілу ресурсів капітальних вкладень. У зв'язку з цим дуже часто метою інвестиційного процесу вважається лише формування матеріально-технічної бази об'єкту господарювання.

Слід зауважити, що існує багато суперечностей та відмінностей у розумінні сутності терміну «інвестиції», саме тому необхідно узагальнити існуючі погляди вчених на це питання, а також визначити внутрішній зміст, характеристики та цілі інвестування. Для цього більш детально розглянемо погляди різних авторів на перелік визначених питань.

Джон Мейнард Кейнс у своїй роботі «Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей» зазначав: «Інвестувати означає купувати певне добро для доходу, який ми очікуємо отримати від нього в майбутньому» [17]. Також Кейнс стверджував: «Інвестиції - це поточний приріст цінності капітального майна в результаті виробничої діяльності за даний період, а також, що інвестиції – це частина прибутку за певний період, який не використовувався для споживання» [17].

На наш погляд, твердження Кейнса, що інвестиції – це частину прибутку, є досить вузький. Сьогодні, крім визначеного Кейнсом джерелом інвестицій- прибутку, існує багато інших джерел. Ми поділяємо погляди М. Кейнса на те, що інвестиції потребують відмови від меншого нині заради збільшення споживання в майбутньому. І це правда, тому що більшість економістів роблять висновок, що по суті, інвестиції - це авансування накопичення. К. Маркс писав: «Капітальна вартість авансується, а не витрачається, тому що ця вартість, переходячи різні фази циклу, знову повертається до своєї початкової точки і причому повертається збагаченою додатковою вартістю. Це характеризує її як авансовану вартість» [18].

Трактування інвестицій як сукупності благ, цінностей, які вкладаються в економіку країни, окремі галузі, підприємства та проекти з метою отримання певних ефектів в майбутньому широко поширені в економічній літературі. Так, схожої думки з М. Кейнсом та К. Марксом про природу інвестицій та процесів інвестування дотримується французький економіст П. Массе., який стверджує: «вкладення капіталу- це акт обміну задоволення сьогоднішньої потреби на очікуване задоволення в майбутньому за допомогою інвестиційних благ» [19].

Економісти К. Макконнелл та С. Брю зазначають: «Інвестиції - це вартість будівництва нових заводів, машин та обладнання; витрати на виробництво та накопичення засобів виробництва; витрати на покращення освіти, здоров'я працівників або збільшення мобільності робочої сили». Також вони вважають, що: «... будь-які інвестиції в людський капітал спрямовані на підвищення продуктивності працівників (підвищення їх кваліфікації та розвиток навичок)» [20]. Раціоналізм цього визначення зумовлений тим, що інвестиції включають витрати на покращення основної виробничої сили, яку західні економісти називають інвестиціями в людський капітал. На нашу думку, це визначення сутності інвестицій недосконале, оскільки воно характеризує інвестиції лише з одного боку. В даному визначенні відсутня інформація щодо мети інвестиції та їх значення у процесі відтворення.

Сьогодні в економічно розвинених країнах термін «інвестиції» значною мірою трактується як придбання цінних паперів, тоді як в Україні його ототожнюють з терміном «капітальні вкладення», це безпосередньо пов'язано з різним рівнем розвитку фінансового ринку. Ми вважаємо, що розгляд сутності поняття інвестицій тільки в розрізі стану фінансового ринку певної держави є неправильним підходом до визначення категорії, яку ми досліджуємо.

Однак сучасні іноземні економісти, які досліджують проблематику інвестицій, вважають що основним об'єктом дослідження є фінансові інвестиції. Л. Дж. Гітман та М. Д. Джонк у своїх фундаментальних працях, які присвячені дослідженню інвестиційних проблем, характеризують їх як вкладення лише в цінні папери [11]. Відповідно на думку даних авторів, лише примітивна економіка характеризується великою часткою реальних інвестицій. І справді, сьогодні, у всіх країнах, що розвиваються, саме реальні інвестиції займають значну частку.

Отже, ми приходимо до висновку, що інвестиції це не лише вкладення в основний капітал або в цінні папери, а вкладення в будь-які реальні та фінансові активи.

Деякі вітчизняні та зарубіжні автори вважають що інвестиції існують лише у грошовій формі. Наприклад, В. Шарп зазначав: « У широкому розумінні слово «інвестувати» означає розлучатися з грошима сьогодні, для того щоб отримати більшу суму грошей у майбутньому» [12].

Автор багатьох наукових праць з інвестиційних питань В.Г. Федоренко вважає: « Процес інвестування капіталу може здійснюватися не лише у грошовій, а й у будь-якій формі: майна, немайнових активів, сукупності технічних, технологічних, комерційних та інших знань, досвіду у сфері виробництва, природних ресурсів, споруд, будівель та інших майнових прав» [21].

Беручи до уваги сказане вище, на нашу думку найбільш оптимальним є визначення поняття інвестицій подане Законом України "Про інвестиційну діяльність", але його необхідно поправити виділивши окремим пунктом

грошові кошти, як одного з основних інвестиційних ресурсів. Тобто, інвестиції – це вкладення грошових, майнових та інтелектуальних цінностей в об’єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Розвиток економічної думки щодо трактування інвестиції дав підґрунтя до визначення сутності поняття «інвестиційна діяльність», але у єдиної думки щодо тлумачення даного поняття у роботах зарубіжних та вітчизняних вчених немає.

Для того, щоб узагальнити проведене дослідження, було сформовано таблицю 1.1, у якій відображено підходи до визначення сутності поняття інвестиційної діяльності

Таблиця 1.1 - Підходи до визначення сутності поняття інвестиційної діяльності

№	Трактування поняття «інвестиційна діяльність»	Джерело та/або автори
1	Інвестиційна діяльність — це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.	Закон України «Про інвестиційну діяльність» [15]
2	Інвестиційна діяльність — це складова економічного управління діяльності підприємства, яка потребує визначення організаційно економічних методів та форм управління усіма стадіями інвестиційних процесів на рівні підприємства, регіону, галузі та національного господарства в цілому.	Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т. І., Коюда О.П. [22]
3	Інвестиційна діяльність підприємства — це об’єктивний процес, який має властиву для нього логіку та розвивається відповідно певних закономірностей, відіграє важливу роль у господарській діяльності підприємства, оскільки за своєю економічною природою інвестиції являють собою відмову від сьогочасного споживання для одержання прибутків у майбутньому	Мойсеєнко І.П. [23]
4	Інвестиційна діяльність – це сукупність дій господарського та управлінсько-господарського характеру, що здійснюються суб’єктами господарювання щодо підготовки до вкладення інвестицій, безпосереднього вкладення інвестицій (інвестування) та господарського використання вкладених інвестицій.	Поєдинок В. В. [24]

5	Інвестиційна діяльність являє собою послідовну, цілеспрямовану діяльність, що полягає в капіталізації об'єктів власності, у формуванні та використанні інвестиційних ресурсів, регулюванні процесів інвестування і міжнародного руху інвестицій та інвестиційних товарів, створенні відповідного інвестиційного клімату і має на меті отримання прибутку або певного соціального ефекту”	Татаренко Н.О. та Поручник А.М. [25]
6	Інвестиційна діяльність це - процеси вкладення інвестицій (інвестування), а також сукупність практичних дій по реалізації інвестицій	Федоренко В.Г.[21]
7	Інвестиційна діяльність це частина господарської діяльності підприємства щодо цільового формування та розпорядження власними та позичковими джерелами фінансових ресурсів, а також амортизацією, що забезпечують його розширене відтворення.	Витун С.Є., Чигрина А.І. [26]

Підводячи підсумок дослідження категорії «інвестиції», необхідно зробити висновок, що розкриття змісту поняття інвестиції є досить складною задачею. Багато вчених намагалися і намагаються розкрити та поглибити економічний зміст категорії «інвестиції», спираючись на дослідницький досвід як вітчизняних так і закордонних фахівців. Кожний з них зробив свій вагомий внесок у дослідження сутності інвестицій.

1.2 Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, зміст та особливості здійснення за сучасних умов господарювання

В Законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначається: «Інвестиційна діяльність провадиться на основі:

- інвестування, яке здійснюють громадяни України, недержавні підприємства, господарські асоціації, спілки та товариства, а також громадські та релігійні організації, інші юридичні особи, засновані на колективній власності;

- державного інвестування, яке здійснюють органи державної влади за рахунок коштів державного бюджету, позичкових коштів, а також державні підприємства та установи за рахунок власних та позичкових коштів;

- місцевого інвестування, яке здійснюють органи місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів, позичкових

коштів, а також комунальні підприємства та установи за рахунок власних та позичкових коштів;

- державної підтримки спрямованої на реалізацію інвестиційних проектів;

- іноземного інвестування, яке здійснюють іноземні держави, юридичні особи та громадяни іноземних держав;

- спільного інвестування, яке здійснюється юридичними особами та громадянами України, юридичними особами та громадянами іноземних держав» [15].

До об'єктів інвестиційної діяльності можна віднести будь-яке майно, в тому числі основні фонди та оборотні кошти в усіх галузях економіки, цільові грошові вклади, цінні папери (крім векселів), інтелектуальні цінності, науково-технічна продукція, майнові права, а також інші об'єкти власності [15].

До суб'єктів інвестиційної діяльності можна віднести дві категорії осіб – учасники та інвестори. Учасниками інвестиційної діяльності називаються громадяни та юридичні особи України, інших держав, які забезпечують безпосередню реалізацію інвестицій як виконавці замовлень або ж на підставі доручення інвестора. Тобто учасники – це особи, які не вкладають власних чи залучених коштів у певні об'єкти та не чекають на позитивні результати від своїх інвестицій [15].

Інвестори - це суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вклад власних, позичкових, залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування [27].

Інвесторів можна класифікувати за наступними ознаками (рисунок 1.1)[28].

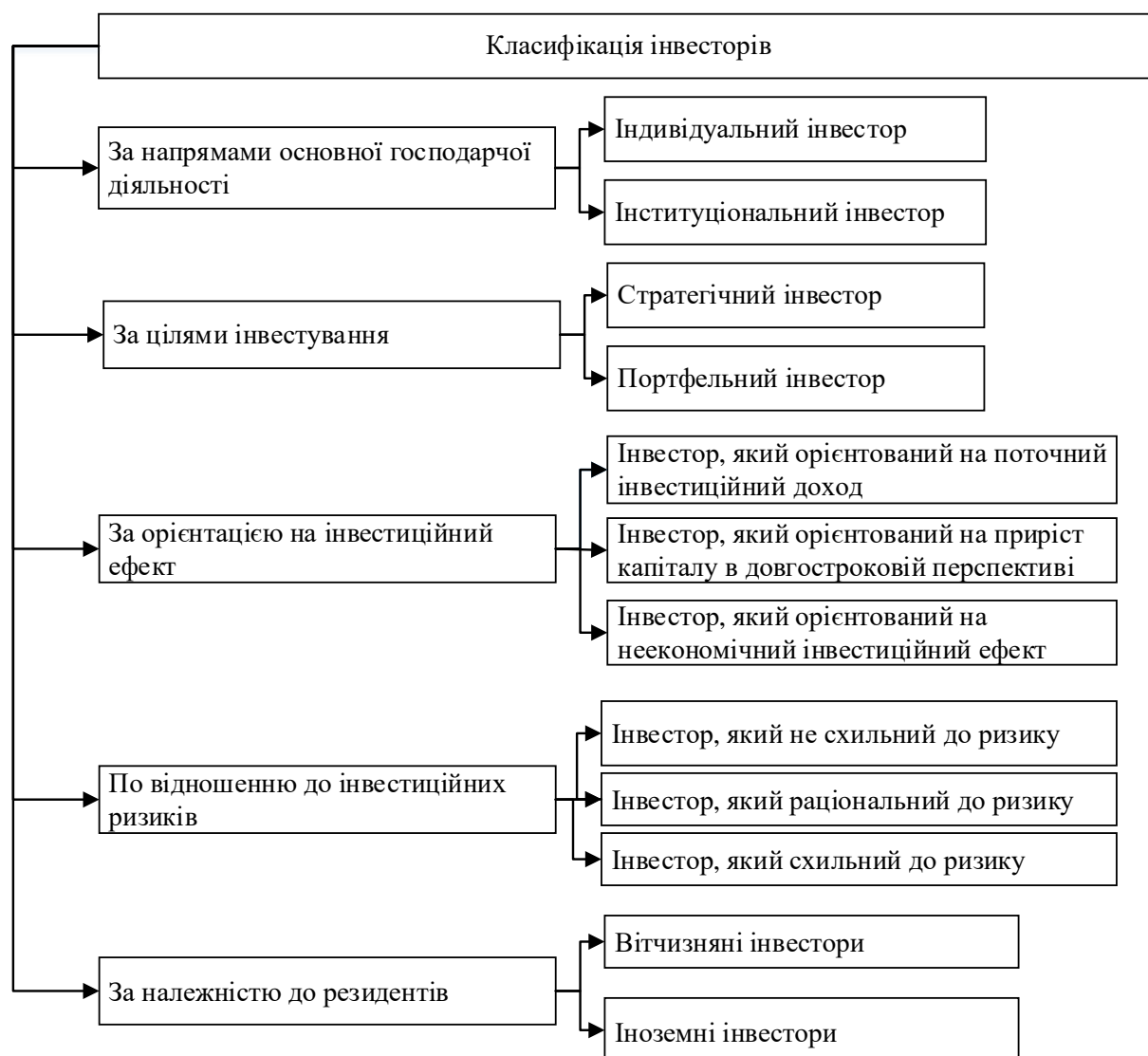

Рисунок 1.1 – Класифікація інвесторів

- 1) **За напрямками основної господарчої діяльності:**
 - індивідуальний інвестор - це юридична або фізична особа, вкладає інвестиції у розвиток власної основної операційної діяльності;
 - інституціональний інвестор – це юридична особа, яка використовує у інвестиційній діяльності послуги фінансового посередника, для акумуляції коштів індивідуальних інвесторів з метою здійснення операцій із цінними паперами.
- 2) **За цілями інвестування:**
 - стратегічний інвестор – це суб’єкт інвестиційної діяльності, основною метою якого є здійснення покупки контрольного пакету акцій для

реального управління підприємством, у відповідності до концепції стратегічного розвитку;

- портфельний інвестор – це суб'єкт інвестиційної діяльності, який здійснює вклад власного капіталу у різноманітні об'єкти або інструменти інвестування лише для отримання прибутку. У даного інвестора немає мети приймати реальну участь в управлінні підприємства-емітента.

3) За орієнтацією на інвестиційний ефект:

- інвестор, який орієнтований на поточний інвестиційний дохід. Інвестиційний портфель такого інвестора формується переважно за рахунок короткострокових фінансових вкладень та окремих довгострокових інструментів інвестування, які приносять інвестору регулярний дохід;

- інвестор, який орієнтований на приріст капіталу в довгостроковій перспективі. Такий інвестор вкладає власний капітал переважно у реальні операційні активи підприємства та у довгострокові фінансові інструменти інвестування;

- інвестор, який орієнтований на неекономічний інвестиційний ефект. Такий інвестор, вкладаючи власний капітал у об'єкти інвестування, ставить перед собою перед усім соціальні, екологічні, а також інші неекономічні цілі, але при цьому не розраховує отримати дохід.

4) По відношенню до інвестиційних ризиків:

- інвестор, який не схильний до ризику – це суб'єкт інвестиційної діяльності, який не здійснює середньо- та високоризикові інвестиції, незважаючи на ймовірне відшкодування рівня ризику додатковим доходом.

- інвестор, який раціональний до ризику - це суб'єкт інвестиційної діяльності, який може прийняти інвестиційний ризик, але лише у тому випадку, якщо він обов'язково буде компенсований додатковим доходом.

- інвестор, який схильний до ризику - це суб'єкт інвестиційної діяльності, який схильний прийняти інвестиційний ризик навіть у тих випадках,

коли достовірно відомо, що він буде недостатньо компенсований додатковим доходом.

5) За належністю до резидентів:

- вітчизняний інвестор;

- іноземний інвестори.

Такий розподіл інвесторів використовується підприємством у процесі здійснення сумісної інвестиційної діяльності.

Інвестиції класифікуються за певними ознаками (таблиця 1.2) [27]:

Таблиця 1.2 – Класифікація інвестицій

№	Класифікаційна ознака	Вид інвестицій	Означення
1	2	3	4
1	За об'єктами інвестування	Реальні інвестиції	Інвестиції у виробничі фонди підприємства (основні та оборотні)
		Фінансові інвестиції	Інвестиції у фінансові інструменти (активи)
		Інвестиції в людський капітал	Інвестиції в освіту працівників підприємства, підвищення їх кваліфікації
		Інтелектуальні інвестиції	Інвестиції в об'єкти інтелектуальної власності
2	За тривалістю інвестиційного періоду	Короткострокові інвестиції	Інвестування на період не більше одного року
		Довгострокові інвестиції	Інвестування на період більше одного року

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
3	За рівнем інвестиційного ризику	Інвестиції з низьким рівнем ризику	Інвестування в проекти ризик за якими у значній мірі нижчий від середньоринкового
		Інвестиції з середнім рівнем ризику	Інвестування в проекти, ризик за якими приблизно відповідає середньоринковому
		Інвестиції з високим рівнем ризику	Інвестування в проекти, ризик за якими значно перевищує середньоринковий
		Спекулятивні інвестиції	Інвестування в найризиковіші проекти, від яких можна отримати найвищий інвестиційний дохід

4	За характером участі інвестора в інвестуванні	Прямі інвестиції	Інвестування, що передбачає безпосередню участь інвестора у відборі об'єкта інвестування
		Непрямі інвестиції	Інвестування, що здійснюється фінансовими посередниками.
5	За регіональною ознакою	Внутрішні інвестиції	Інвестування в об'єкти, які знаходяться в територіальних межах даної країни
		Зовнішні інвестиції	Інвестування в об'єкти, які знаходяться поза межами територіальних кордонів даної країни
6	За формою власності інвесторів	Приватні інвестиції	Інвестиції, які здійснюються фізичними та юридичними особами з приватним капіталом
		Державні інвестиції	Інвестиції, які здійснюються державними та місцевими органами влади, державними підприємствами з бюджетних коштів
		Іноземні інвестиції	Інвестиції, які здійснюються фізичними та юридичними особами іноземних держав
		Спільні інвестиції	Інвестиції, які здійснюються суб'єктами даної країни та іноземних держав.

Вищенаведена класифікація інвестицій відображає найсуттєвіші особливості інвестицій, і при необхідності їх можна поглибити залежно від підприємницької чи дослідницької мети.

Усі напрямки та форми інвестиційної діяльності підприємства здійснюються за рахунок сформованих ним інвестиційних ресурсів. Від того, як формуються ресурси залежить рівень інвестиційної ефективності та господарської діяльності підприємства в цілому.

Інвестиційні ресурси - це всі форми капіталу підприємства, який залучається для здійснення інвестицій в об'єкти реального та фінансового інвестування.

Інвестиційні ресурси, які створюються підприємством, класифікуються за різними ознаками [29]:

1. За формою власності:

- власні інвестиційні ресурси – це кошти підприємства, які належать йому на правах власності та забезпечують його інвестиційну діяльність;

- позикові інвестиційні ресурси - це капітал залучений підприємством, тобто фінансові зобов'язання підприємства, які підлягають погашенню в передбачений договором термін.

2. За натурально-речовою формою залучення:

- інвестиційні ресурси в грошовій формі - це інвестиційні ресурси, які можуть бути перетворені в будь-яку іншу форму активів, необхідних підприємству для здійснення інвестиційної діяльності;

- інвестиційні ресурси в фінансовій формі – це інвестиційні ресурси, які залучаються підприємством у вигляді різноманітних фінансових інструментів, як внесок до його статутного фонду. До таких фінансових інструментів відносять акції, облігації тощо;

- інвестиційні ресурси в матеріальній формі - це інвестиційні ресурси, які залучаються підприємством у формі капітальних активів (машин, обладнання, приміщень), сировини, матеріалів, напівфабрикатів і т. п.;

- інвестиційні ресурси в нематеріальній формі - це інвестиційні ресурси, які залучаються підприємством у формі нематеріальних активів, які не мають речової форми (товарні знаки, патентні права на використання винаходів, "ноу-хау", права на промислові зразки й моделі та інші нематеріальні види майнових цінностей).

3. За періодом залучення:

- довгострокові інвестиційні ресурси – це інвестиційні ресурси зі строком використання більше одного року;

- короткострокові інвестиційні ресурси – це інвестиційні ресурси, які формуються для задоволення тимчасових інвестиційних потреб підприємства на період до одного року.

4. За національною приналежністю власників капіталу виділяють:

- інвестиційні ресурси, які формуються за рахунок вітчизняного капіталу;

- інвестиційні ресурси, що формуються за рахунок іноземного капіталу.

5. За цільовим використанням виділяють:

- інвестиційні ресурси, які використовують для реального інвестування, їх структура та обсяг відповідають плану по кожному реальному проекту та в рамках сформованої інвестиційної програми підприємства.

- інвестиційні ресурси, які використовують для фінансового інвестування, їх залучення здійснюється з метою формування або реструктуризації портфеля фінансових інструментів інвестування підприємства.

6. За забезпеченням окремих стадій інвестиційного процесу виділяють інвестиційні ресурси, які забезпечують:

- передінвестиційну стадію. На даній стадії ресурси формуються з метою забезпечення витрат, пов'язаних із відкриттям нового підприємства, необхідних для розробки бізнес-плану, фінансування передінвестиційних досліджень, а також проектних робіт.

- інвестиційну стадію. На даній стадії ресурси необхідні для формування капітальних та інших активів, що входять до складу виробничого потенціалу майбутньої господарської діяльності підприємства.

- постінвестиційну (експлуатаційну) стадію. На даній стадії інвестиційні ресурси формуються для фінансування обігових активів підприємства, які необхідні для початку операційної діяльності та формування зворотного від інвестицій потоку.

Відомий економіст С.В. Князь зазначає: «Інвестиційна діяльність приносить інвестору щонайменше чотири види ефекту: економічний; науково-технічний; соціальний; екологічний.

Економічний ефект – це різниця між вартісною оцінкою доходів та вартісною оцінкою усіх витрат на ресурси, які використовувались на всіх етапах реалізації та протягом усього періоду інвестування.

Науково-технічний ефект характеризується кількістю впроваджених науково-технічних засобів, використанням прогресивних технологічних процесів та нових інформаційних технологій, підвищення автоматизації виробництва, зростанням кількості патентів або авторських свідоцтв, які підвищили конкурентоспроможність підприємства.

Соціальний ефект безпосередньо пов'язаний із соціальним захистом працівників: створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості населення, підвищення рівня заробітної плати, задоволення першочергових

фізіологічних потреб людей, забезпечення безпеки життєдіяльності, підвищення рівня задоволення духовних і соціальних потреб населення, підвищення кваліфікації працівників, ріст якості та тривалості життя, тощо.

Екологічний ефект досягають за допомогою зниження викидів у навколишнє середовище шкідливих речовин, зменшенням відходів виробництва, утилізацією і регенерацією ТПВ і осадів стічних вод, впровадженням енергоємних виробництв, оборотних циклів використання природних ресурсів (насамперед вод), підвищенням ергономічності і покращенням екологічності вироблених товарів або послуг» [30].

1.3 Обґрунтування вибору підходу до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства

На сьогоднішній день існує багато методів оцінювання інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості, що використовують різні види аналізу. Багато з них є недоступними для зовнішніх користувачів через обмеження в інформаційних ресурсах, потреби в залученні додаткових експертів через існування низки розрахункових показників.

Оцінка ефективності інвестиційної діяльності підприємства досить часто зводиться лише до оцінювання окремих інвестиційних проектів. Від того, наскільки якісно виконана така оцінка, залежить правильність ухвалення остаточного рішення про прийнятність конкретного інвестиційного проекту для

підприємства. Застосування у фінансовому аналізі методик та критеріїв можна розділити на дві групи: статистичні та динамічні [31].

До статистичних методів оцінювання інвестиційної діяльності відносяться короткострокові інвестиційні проекти. Статистичні методи інвестиційної діяльності засновані на проведенні порівняльних розрахунків прибутку, витрат, рентабельності та виборі інвестиційного проекту на основі оптимального значення одного з цих показників, які в даному випадку виступають в якості короткострокової мети інвестора.

Динамічні методи оцінювання інвестиційної діяльності використовуються для обґрунтування інвестиційних проектів в тому випадку, коли мова йде про довгострокові проекти, які характеризуються змінними доходами та витратами. Статистичні та динамічні методи є недоступними для використання через обмеження в інформаційних ресурсах.

У сучасних умовах розвитку економіки аналіз інвестиційної діяльності підприємства відіграє важливу роль при прийнятті управлінського рішення. Для внутрішніх користувачів отримана інформація є ключовим фактором при виборі майбутньої стратегії підприємства, оцінки ризику та потенційних можливостей, а для зовнішніх користувачів аналіз інвестиційної діяльності є основою для прийняття рішень щодо доцільності вкладення власних коштів на підтримку діяльності підприємства, та дає можливість оцінити власну вигоду від інвестування [32].

Оцінювання інвестиційної діяльності підприємства внутрішніми користувачами здійснюються на основі показників управлінської звітності підприємства тому вона є більш достовірною, але для зовнішніх користувачів проведення оцінювання значно ускладнюється, адже воно здійснюється лише на основі оприлюдненої фінансової звітності підприємства.

У процесі аналізу інвестиційної діяльності підприємства зовнішніми користувачами інформаційними джерелами є: Форма №1 «Баланс», Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів» та дані приміток до річної фінансової звітності [33].

Для оптимізації процесу оцінки інвестиційної діяльності нами запропоновано проведення такого аналізу в два етапи (рис 1.2):

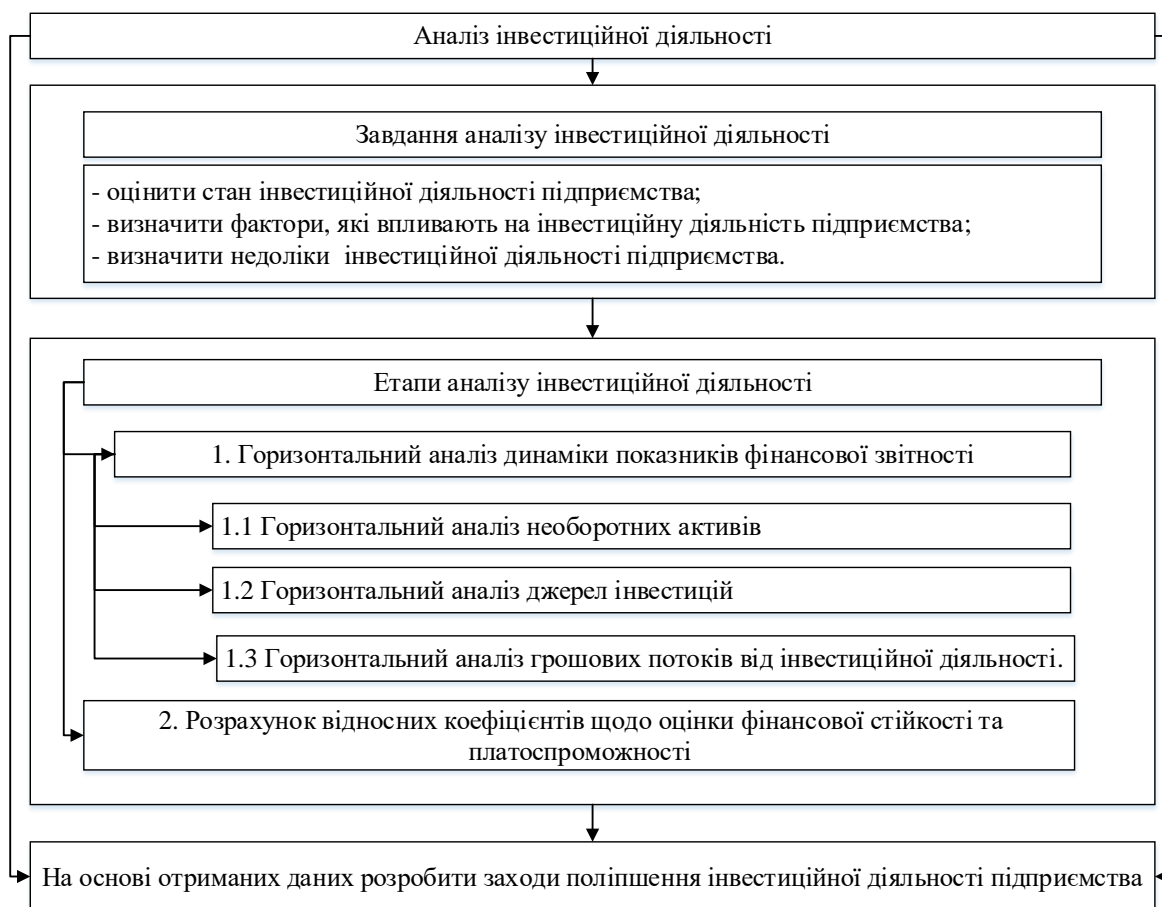

Рисунок 1.2 – Аналіз інвестиційної діяльності підприємства

Використання горизонтального аналізу динаміки показників фінансової звітності, що стосуються інвестиційної діяльності, необхідно здійснити для одержання загального уявлення про якісні зміни, які відбувались у структурі, а також динаміку цих змін з метою отримання достовірної інформації про фінансовий стан, платоспроможність підприємства [34].

Виділяють інвестиції в цінні папери інших підприємств, в облігації державних та місцевих позик, в статутний капітал інших підприємств, створених на території країни та за кордоном, тощо. Такі інвестиції є фінансовими. Проте підприємство може також витратити кошти на виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів. Саме тому необхідно здійснити горизонтальний аналіз необоротних активів [35-36].

Усі напрямки і форми інвестиційної діяльності підприємства здійснюються за рахунок сформованих нею інвестиційних ресурсів. Від характеру формування цих ресурсів багато в чому залежить рівень ефективності не тільки інвестиційної, але й всієї господарської діяльності підприємства. Саме тому необхідно здійснити горизонтальний аналіз джерел інвестицій.

Сума грошових потоків від операційної діяльності є ключовим показником того, якою мірою операції в процесі господарювання генерують грошові кошти, достатні для погашення позик, підтримки операційної потужності підприємства, виплати дивідендів та здійснення нових інвестицій без залучення зовнішніх джерел фінансування. Інформація про конкретні компоненти минулих грошових потоків є корисною разом з іншою інформацією для прогнозування майбутніх грошових потоків від операційної діяльності. Саме тому необхідно здійснити горизонтальний аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності.

Показники фінансової звітності, які використовуються при горизонтальному аналізі відображені в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 - Показники фінансової звітності, які використовуються при горизонтальному аналізі

Різновид аналізу	Показники	Джерело
Горизонтальний аналіз необоротних активів	1. Нематеріальні активи	Ф.1, р.1000
	2. Незавершені капітальні інвестиції	Ф.1, р.1005
	3. Основні засоби	Ф.1, р.1010
	4. Довгострокові фінансові інвестиції	Ф.1, р.1030
	5. Всього за розділом	Ф.1, р.1095
Горизонтальний аналіз джерел інвестицій	1. Власний капітал	Ф.1, р. 1495
	2. Довгострокові зобов'язання	Ф.1, р.1595
	3. Поточні зобов'язання	Ф.1, р. 1695
	4. Баланс	Ф.1, р.1900
Горизонтальний аналіз грошових потоків від інвестицій	1. Надходження від реалізації фінансових інвестицій	Ф.3, р.3200
	2. Надходження від реалізації необоротних активів	Ф.3, р. 3205

	3. Надходження від отриманих відсотків	Ф.3, р.3215
	4. Надходження від отриманих дивідендів	Ф.3, р.3220
	5. Витрачання на придбання фінансових інвестицій	Ф.3, р.3255
	6. Витрачання на придбання необоротних активів	Ф.3, р.3260
	7. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	Ф.3, р.3295

Відносні коефіцієнти щодо оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства відображені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 - Відносні коефіцієнти щодо оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства

Назва показника	Формула	Умовні позначення	Економічний зміст
1	2	3	4
1. Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пл} = \frac{OA}{ПЗ}$	OA – оборотні активи підприємства в даному році; ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році.	Характеризує здатність підприємства покрити короткострокові зобов'язання з найбільше легко реалізованої частини активів – оборотних коштів
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{ГК}{ПЗ}$	ГК – грошові кошти; ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році.	Характеризує частку короткострокових боргових зобов'язань, яка може бути покрита за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$K_{фн} = \frac{ВК}{ВБ}$	ВК – власний капітал; ВБ – валюта балансу.	Характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його господарської діяльності.
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{фз} = \frac{ВБ}{ВК}$	ВК – власний капітал; ВБ – валюта балансу	Показує скільки одиниць сукупних джерел припадає на одиницю власного капіталу.
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	$K_{дз} = \frac{ДЗ}{ДЗ + ПЗ}$	ДЗ – довгострокові зобов'язання; ПЗ – поточні зобов'язання.	Відображає питому вагу довгострокових зобов'язань у загальній сумі зобов'язань

Коефіцієнт поточних зобов'язань	$K_{ПЗ} = \frac{ПЗ}{ДЗ + ПЗ}$	де ДЗ – довгострокові зобов'язання; ПЗ – поточні зобов'язання	Відображає питому вагу поточних зобов'язань у загальній сумі зобов'язань.
---------------------------------	-------------------------------	---	---

Таким чином аналіз інвестиційної діяльності підприємства за даними його фінансової звітності, який передбачає горизонтальну оцінку даних фінансової звітності та розрахунок відносних коефіцієнтів щодо оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства є необхідною складовою оцінки його інвестиційної привабливості передуюче рішенням і діям, обґрунтовує їх, є основою наукового управління інвестиційним процесом, забезпечує його об'єктивність й ефективність. Запропонована методика дасть можливість зовнішнім суб'єктам аналізу оцінити інвестиційну активність підприємства і обґрунтувати власні рішення щодо аналізованого об'єкта та його потенційної операційної діяльності і перспектив зростання ринкової вартості.

Запропонована методика аналізу інвестиційної діяльності враховує обмеженість інформаційних ресурсів та не потребує залучення додаткових експертів, є зрозумілою для зовнішніх користувачів. Дана методика дає можливість оцінити реальні зміни фінансового стану підприємства, вплив активізації чи сповільнення інвестиційної діяльності та зможе допомогти у прийнятті управлінських рішень.

Висновки до першого розділу

В результаті виконання теоретичного розділу нами було визначено підходи до визначення сутності понять інвестицій та інвестиційної діяльності, обґрунтовано важливість інвестицій для підприємств, наведено систему класифікацій інвестицій та інвесторів, відображено джерела інвестиційної діяльності та для оптимізації процесу оцінки інвестиційної діяльності нами запропоновано проведення аналізу, який складається із горизонтального

аналізу динаміки показників фінансової звітності та розрахунку відносних коефіцієнтів щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності.

Зроблено висновок, що здійснення успішної підприємницької діяльності не можливе без використання інвестицій. В умовах постійно зростаючої конкуренції інвестиції можуть допомогти підприємству вийти із кризи та здобути фінансову стабільність. Саме тому дослідження напрямків підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства стає щодалі більш актуальним в економічній думці.

2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1 Характеристика ПрАТ «Оболонь» як одного з найбільших виробників пивоварної галузі України

Пивоварна галузь є однією з найбільш динамічних та займає важливе місце у переробній промисловості України. На сьогоднішній день

рентабельність підприємств даної галузі є однією із найвищих і темпи приросту виробництва з кожним роком збільшуються.

Українське пивоварне виробництво розвивається в основному за рахунок середніх та великих підприємств. Лише п'ять пивоварних компаній в Україні контролюють більше ніж 94% вітчизняного ринку, натомість частка на ринку українського пива невеликих пивоварних компаній становить лише близько 5,9%. Якщо порівнювати з європейськими ринками український знаходиться на стадії розвитку. На сьогоднішній день споживання пива в Україні досягає близько 65 л на душу населення, що значно нижче споживання пива в європейських країнах (наприклад, в Чехії даний показник сягає 125 л, а в Німеччині - 180 л) [38].

Структура ринку пивоварної галузі - олігополістична з низьким вмістом невеликих виробників. Запекла конкурентна боротьба ведеться між такими компаніями:

- «Оболонь» (ТМ «Оболонь», «Жигулівське», «Carling», «Nike», «Zlata Praha», «Zibert», «Охтирське» і т.д.);
- Carlsberg Ukraine (ТМ «Tuborg», «Львівське», «Арсенал», «Holsten», «Славутич», «Carlsberg» та ін.);
- Альянс Efes та AB InBev (ТМ «Bud», «Чернігівське», «Рогань», «Янтар», «Stella Artois», «Beck's» «Staropramen», та ін.);
- Альянс ППБ і Oasis CIS (ТМ «Перша приватна броварня», «Закарпатське», «Жигулі Барне», «Галицька корона», Stare Misto та ін).

Альянс Efes та AB InBev - лідер на українському ринку пива та входить в п'ятірку найбільших FMCG компаній (англ. Fast Moving Consumer Goods - товари повсякденного попиту) у світі. Штаб квартира даної компанії знаходиться в місті Льовен, Бельгія. Близько 120 тисяч людей в 23 країнах світу працюють в цій компанії. В Україні компанія AB InBev поєднує три пивоварні підприємства - відділи в Миколаєві, Чернігові та Харкові. Портфель брендів компанії включає як національних бренди «Рогань», «Янтар», і «Чернігівське»,

так і міжнародні бренди «Staropramen», «Bud», «Stella Artois», «Hoegaarden» і «Lowenbrau» [39].

Компанія Carlsberg Ukraine входить до складу Carlsberg Group – однієї із найбільших компаній в Європі, та є четвертою в світі за розміром капіталу в пивоварній групі. В портфелі цієї компанії налічується близько 500 пивних брендів та значна кількість брендів безалкогольних напоїв. В Carlsberg Group працює близько 40 тис. співробітників, продукти цієї компанії експортуються більше ніж на 150 ринків. В Україні Carlsberg Group поєднує три пивоварні заводи: Київський пивоварний завод, Львівську пивоварню та ПАТ ПБК «Славутич» у Запоріжжі. Загальний портфель брендів включає в себе як широко відомі вітчизняні марки «Балтика», «Славутич», «Арсенал», «Львівське», «Хмільне» так і світові бренди, такі як «Carlsberg», «Corona», «Tuborg», «Negra Modelo», «Holsten», «Guinness», «Zatecky Gus», «Kilkenny», «Grimbergen», «Warsteiner» та «Harp» [40].

Значну частку ринку в Україні також займає Альянс ППБ і Oasis CIS. ТОВ «Перша приватна броварня» (ППБ) – це підприємство харчової промисловості України, яке працює з 2004 року та зайняте у сфері виробництва та реалізації напоїв натурального бродіння (квасу та пива). У квітні 2012 року відбулося об'єднання активів Oasis CIS і «Першої Приватної Броварні», при рівному участі компаній в капіталі. До об'єднаної компанії увійшли Львівський пивзавод та пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль», загальна продуктивність яких за виробництвом пива складає понад 2 млн. гектолітрів. Об'єднаний портфель брендів компанії поєднує в собі такі торгові марки пива, як «Жигулі Барне», «Радомишль», «Перша приватна броварня», «Галицька корона», «Закарпатське», «Oettinger» «Stare Misto», і Cervena Selka [41].

ПрАТ «Оболонь» – це єдина українська пивоварна корпорація, яка входить в сорок найбільших пивоварних концернів світу та є одним із лідерів пивного ринку України. Компанія «Оболонь» здійснює випуск пива під такими торговими марками, як: «Оболонь», «Nike», «Zibert», «Carling», «Zlata Praha», «Охтирське», «Десант», «Жигулівське», слабоалкогольні напої «Бренді-кола»,

«Icelife», «Джин-Тонік», «Ром-кола», «Ріо-де-мохіто», безалкогольні напої «Кола Нова», «Живчик», «Ситро», «Лимонад», квас «Богатирський» та мінеральні води «Оболонська», «Прозора», «Підгірна» та «Охтирська». ПрАТ «Оболонь» також здійснює виробництво товарів промислового призначення - гранульовану пивну дріб, солод і бандажну (пакувальну) стрічку з переробленої ПЕТ-тари [42].

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» - це український виробник пива, слабоалкогольних напоїв, мінеральної води та безалкогольних напоїв. У 1974 році у новому районі Києва Оболоні на березі річки Почайни, яка є притокою Дніпра, проводився намив майданчика для будівництва майбутнього Київського пивзаводу №3. Місце закладання підприємства було обрано не випадково. Проектування заводу здійснювали спеціалісти з Чехії. Вони ж і визначили, що м'яка та кришталево чиста вода юрського горизонту, величезні запаси якої було знайдено в цій місцевості, ідеально відповідає всім вимогливим критеріям пивоваріння. Цей фактор став вирішальним, і з того часу провідне українське харчове підприємство для виробництва своєї продукції використовує воду з власних артезіанських свердловин, що розташовані на території заводу[42].

Відкриття заводу було присвячене Олімпійським іграм 1980 року. Свою назву він отримав не одразу – лише в 1986 році – на честь одноіменного району Києва. Слово «оболонь» походить з часів Київської Русі – так називалися низькі прирічні луки.

Пивоварня, побудована за чеським проектом, варила пиво, яке швидко набуло широкої популярності. Через четвертину віку «Оболонь» з простої радянської пивоварні перетворилася в відомий у всьому світі бренд. Компанія стала першою серед радянських підприємств, яка почала експортувати пиво за кордон. А у 1989 році перша партія пива «Zhiguli Beer» була доставлена в Англію. Пиво під торговою маркою "Оболонь" весь світ сприймав як традиційно українське пиво [42].

У 1998 році підприємство, вперше у галузі, було впроваджено та сертифіковано система управління якістю відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001:1994. У 2001 році систему було вдосконалено і сертифіковано на відповідність вимогам ДСТУ ISO 9001:2000. В 1998 році ЗАТ “Оболонь” прийняло участь у 3-му національному конкурсі з якості по моделі досконалості EFQM та перемогло у номінації “Великі підприємства”. В даний момент Система управління вдосконалюється відповідно до вимог ДСТУ ISO 14001:2004 та НАССР. Сертифікат кожного року підтверджується, а відповідність процесів управління ґрунтовно перевіряється.

Предметом діяльності акціонерного товариства є [42]:

- виробництво пива, безалкогольних напоїв, мінеральних вод, соків, солоду, сиропів, поліетиленових ящиків, вуглекислоти та товарів народного споживання;
- експлуатація родовищ підземних та мінеральних вод задля потреб власного виробництва, здійснення водопостачання підприємств, промвузла «Оболонь», а також інших підприємств – виробників мінеральної води;
- здійснення оптової та роздрібною торгівлі;
- здійснення внутрішніх та міжнародних перевезень вантажів та пасажирів автомобільним транспортом;
- організація фірмової торгівлі продукції власного виробництва;
- здійснення виробничої, фінансової, інвестиційної, торговельної, маркетингової, будівельної, постачальницької, консультативної, науково-дослідницької, рекламної, юридичної, проектної видавничої, посередницької, туристичної, дилерської, комісійної, орендної, посередницької, лізингової, культурно-освітньої, експортно-імпортової, милосердної, добродійної, представницької, а також надання інших різноманітних послуг українським та іноземним юридичним особам;
- здійснення інших видів діяльності, передбачених статутом.

ПрАТ “Оболонь” активно співпрацює з аграрними підприємствами, які вирощують хміль, ячмінь, забезпечує роботою переробні підприємства, торгівельні та транспортні організації.

Більшість українських броварень закуповує цю сировину за кордоном або у вітчизняних виробників. Компанія «Оболонь» пішла іншим шляхом і виробляє свою власну сировину. Заводська солодовня випустила перший солод у 1981 році.

На усіх заводах «Оболонь» значну роль має автоматизація. Основні виробничі функції здійснюють машини, а персонал лише контролює процес. Це свідчить не лише про технологічну досконалість виробництва, але й дотримання найсучасніших стандартів якості продукції та високий рівень організації усіх процесів виробництва. А завдяки найдосвідченішим технологам «Оболонь» впроваджує передовий досвід, створює нові смаки, постійно вдосконалює рецептуру напоїв. Для цього на підприємствах працюють спеціальні лабораторії – експериментальна, виробнича, радіологічна та технічного контролю. Вони забезпечують постійний аналіз якості продукції на всіх етапах виробництва та здійснюють розробку інноваційних продуктів.

Багато уваги ПрАТ “Оболонь” приділяє спонсорській діяльності, спрямовуючи кошти на підтримку спорудження храмів, організацій інвалідів, ветеранських, чорнобильських та дитячих організацій, вітчизняної культури. Підприємство друкує підручники, книги для дітей, книги, які відносяться до історико-культурної спадщини України.

Отже, сьогодні ПрАТ “Оболонь” – це сучасне підприємство європейського рівня, яке працює для людей та для держави та своєю працею зміцнює її. Аналізуючи стан ринку пива України, виробництво пива компанією та її позиції на цьому ринку, слід зазначити, що компанія активно розвивається на ньому. Разом із зростанням ринку пива, також зростає з року в рік і виробництво даного продукту. Протягом останніх років ПрАТ «Оболонь» займає лідируючі позиції в даній галузі.

Проаналізуємо основні показники діяльності ПрАТ «Оболонь» за даними звіту про фінансовий результат протягом 2015-2017 рр. який наведений у додатку Б (таблиця 2.1) [43].

Таблиця 2.1 – Динаміка основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1. Чистий дохід, тис. грн.	4441246	4310214	4963232	-131032	-2,95	653018	15,15
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	3091702	3290800	3565168	199098	6,44	274368	8,34
3. Валовий: прибуток, тис. грн.	1349544	1019414	1398064	-330130	-24,46	378650	37,14
4. Фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток (збиток), тис. грн.	159274	-234031	49482	-393305	-246,9	283513	121,1
5. Чистий фінансовий результат, прибуток (збиток), тис. грн.	-711875	-885243	176580	-173368	24,35	1061823	119,9

Аналізуючи дані таблиці 2.1 необхідно відмітити, що у 2016р. на підприємстві спадає величина чистого доходу від реалізації продукції на 2,95%, але даний показник зростає у 2017р. на 15,15%.

Відбулось зростання величини собівартості реалізованої продукції (це зростання складає, відповідно, 6,44% та 8,34% порівняно з попереднім роком), хоча темпи такого зростання сповільнюється.

Спостерігається спад величини валового прибутку у 2016р. на 24,46 % у порівнянні з 2015 роком, але у 2017р. даний показник зріс на 37,14% в порівнянні з 2016 роком.

				знач		знач	
1. Активи (Пасиви)	6037233,5	6291267	6773132	254034	4,2	481865	7,66
2. Основні засоби	4632002	4965106	5281461	333104	7,19	316355	6,37
3. Оборотні активи	1355884	1278830	1427448	-77054	-5,68	148618	11,62
4. Власний капітал	2322823,5	2142164,5	2406861	-180659	-7,78	264697	12,36
5. Поточні зобов'язання	2741844,5	3179205,5	2354757,5	437361	15,95	-824448	-25,93
6. Довгострокові зобов'язання	972565,5	969897	2011513,5	-2668,5	-0,27	1041617	107,39

Аналізуючи дані таблиці 2.3 можна зазначити що величина активів (пасивів) підприємства має тенденцію до збільшення, так у 2016 році зросли на 4,2%, а у 2017 році на 7,66 %.

Спостерігається зростання величини основних засобів (це зростання складає, відповідно, 7,19 % та 6,37 % порівняно з попереднім роком).

Величина оборотних активів у 2016р. зменшилась на 5,68% у порівнянні з 2015р., проте у 2017р. даний показник зріс на 11,62% у порівнянні з 2016р.

Разом з там можна відмітити, що позитивним є збільшення власного капіталу підприємства у 2017 році він зріс на 12,36%, що відкриває перед підприємством сприятливі можливості для свого розвитку.

Негативною тенденцією є зростання поточних зобов'язань у 2016 році на 15,95 %, проте у 2017 році даний показник зменшився на 25,93%.

Величина довгострокових зобов'язань у 2016 році зменшилися на 0,27%, проте у 2017 році спостерігається різке збільшення даного показника, що є негативним явищем для підприємства.

Отримані результати подаємо у графічному вигляді на рис. 2.2.

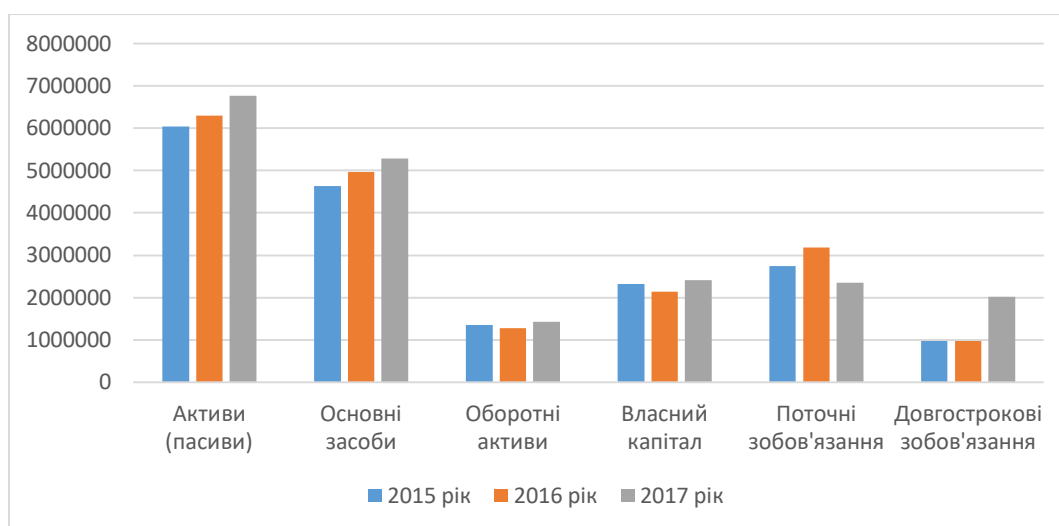

Рисунок 2.2 – Динаміка зміни основних показників балансу підприємства

Розрахуємо та проаналізуємо низку показників, які характеризують рентабельність окремих сторін діяльності ПАТ «АВК».

Рентабельність активів підприємства P_a – це фінансовий коефіцієнт, який характеризує ефективність використання всіх активів підприємства.

Рентабельність активів підприємства P_a розраховують за формулою:

$$P_a = \frac{\text{ВП(ПРДО, ЧП)}}{A} \cdot 100\% , \quad (2.1)$$

де ВП – валовий прибуток підприємства в даному році;

ЧП- чистий дохід підприємства в даному році;

Рентабельність власного капіталу підприємства P_{BK} - це фінансовий коефіцієнт, який характеризує ефективність використання власного капіталу.

Рентабельність власного капіталу підприємства P_{BK} розраховується за формулою:

$$P_{BK} = \frac{\text{ВП(ПРДО, ЧП)}}{BK} \cdot 100\% , \quad (2.2)$$

де BK – величина власного капіталу підприємства.

Рентабельність основних засобів підприємства $P_{ок}$ розраховується за формулою:

$$P_{ок} = \frac{ВП(ПРДО, ЧП)}{ОК} \cdot 100\%, \quad (2.3)$$

де ОК – величина основного капіталу підприємства в даному році.

Зроблені розрахунки занесемо до таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Показники рентабельності діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
Рентабельність активів підприємства P_a	22,35	16,2	20,64	-6,15 п.п		+4,44 п.п	
Рентабельність власного капіталу підприємства $P_{вк}$	58,1	47,58	58,1	-10,52 п.п		+10,52 п.п	
Рентабельність основних засобів підприємства $P_{ок}$	29,13	20,53	26,47	-8,6 п.п		+5,94 п.п	

Проаналізувавши отримані дані, можна відзначити, що зменшився показник рентабельності активів у 2016 році на 6,15% у порівнянні з 2015 роком та збільшився у 2017 році на 4,44%, показник рентабельності власного капіталу зменшився у 2016р. на 10,52% та зріс на 10,52% у 2017р. та показник рентабельності основних засобів підприємства зменшився у 2016р. на 8,6% та зріс на 5,94% у 2017р. Отримані результати відобразимо графічно (рис. 2.3).

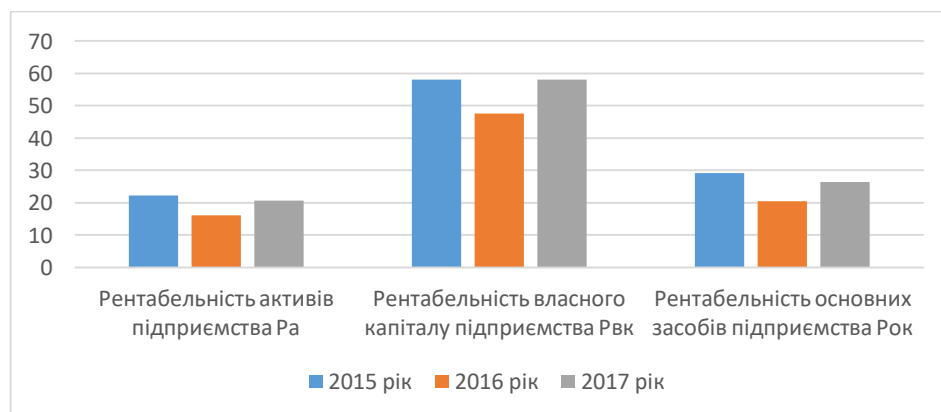

Рисунок 2.3 – Динаміка зміни основних показників рентабельності підприємства (у відсотках)

Проаналізуємо зміну основних фінансових коефіцієнтів, які з різних боків характеризують діяльність підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства $K_{пл}$ розраховується за формулою:

$$K_{пл} = \frac{ПА}{ПЗ}, \quad (2.4)$$

де ПА – величина поточних активів підприємства в даному році;

ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році.

Коефіцієнт платоспроможності підприємства $K_{плат}$ розраховується за формулою:

$$K_{плат} = \frac{ВК}{ПЗ + ДЗ}, \quad (2.5)$$

де ВК – величина власного капіталу підприємства;

ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році;

ДЗ – величина довгострокових зобов'язань підприємства в даному році.

Коефіцієнт фінансової незалежності $K_{фн}$ розраховується за формулою:

$$K_{фн} = \frac{ВК}{П}, \quad (2.6)$$

де ВК – величина власного капіталу підприємства;

П – величина пасивів підприємства в даному році.

Коефіцієнт фінансової заборгованості $K_{заб}$ розраховується за формулою:

$$K_{заб} = \frac{ПЗ + ДЗ}{А}, \quad (2.7)$$

де ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році;

ДЗ – величина довгострокових зобов'язань підприємства в даному році.

Розраховані коефіцієнти зведемо до таблиці 2.4

Таблиця 2.4 – Фінансові коефіцієнти, що характеризують діяльність підприємства

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства $K_{пл}$	0,49	0,40	0,60	зменшився на 0,09		зріс на 0,2	
Коефіцієнт платоспроможності підприємства $K_{плат}$	0,63	0,52	0,55	зменшився на 0,		зріс на 0,03	
Коефіцієнт фінансової незалежності $K_{фн}$	0,38	0,34	0,36	зменшився на 0,04		зріс на 0,02	
Коефіцієнт фінансової заборгованості $K_{заб}$	0,62	0,66	0,64	зріс на 0,04		зменшився на 0,02	

Проаналізувавши отримані дані, можна відзначити, що коефіцієнт поточної ліквідності підприємства у 2016 році зменшився (з 0,49 до 0,40), а у 2017 році зріс (з 0,40 до 0,60). Це свідчить про погіршення результатів діяльності підприємства, оскільки чим вищим буде коефіцієнт ліквідності, тим більшою є здатність підприємства виконати свої фінансові зобов'язання.

Аналіз динаміки зміни коефіцієнтів фінансової незалежності, платоспроможності та фінансової заборгованості свідчать про погіршення результатів діяльності підприємства.

Розраховані фінансові коефіцієнти відобразимо у вигляді діаграми на рис. 4.4.

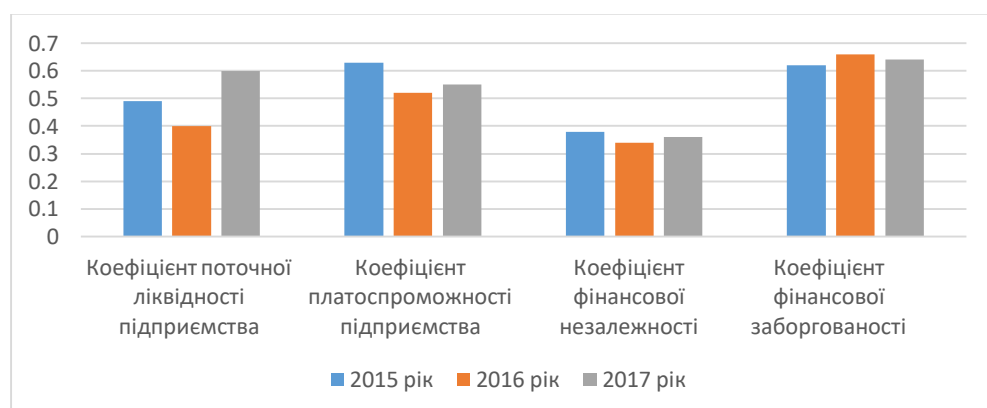

Рисунок 2.4 – Динаміка зміни основних фінансових коефіцієнтів підприємства за 2015 – 2017 рр.

2.2 Аналіз ефективності інвестиційної діяльності підприємства ПрАТ «Оболонь»

У відповідності до розробленого підходу першим етапом аналізу інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь» є горизонтальний аналіз динаміки показників фінансової звітності протягом 2015-2017 рр.. Спочатку проведемо горизонтальний аналіз необоротних активів ПрАТ «Оболонь» (таблиця 2.5) [43].

Таблиця 2.5 – Горизонтальний аналіз необоротних активів ПрАТ «Оболонь»

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1. Нематеріальні активи	12323,5	10622	9073,5	-1701,5	-13,8	-1548,5	-14,57
2. Незавершені капітальні інвестиції	18084	17762	36409	-322	-1,78	18647	104,98
3. Основні засоби	4632002	4965106	5281461	333104	7,19	316355	6,37
4. Довгострокові фінансові інвестиції	18931	18931	18931	0	0	0	0
5. Всього за розділом	4681340,5	5012421	5345874,5	331080,5	7,07	333453,5	6,65

Проаналізувавши отримані дані, можна відзначити що, спостерігається спад величини нематеріальних активів у 2016р на 13,8% та 2017р. на 14,57%. У 2017р. вдвічі зросла величина незавершених капітальних інвестицій у порівнянні з 2016р. Спостерігається зростання величини основних засобів (це зростання складає, відповідно, 7,19 % та 6,37 % порівняно з попереднім роком). Величина довгострокових фінансових інвестицій протягом 2015 – 2017рр. не змінювалась. Отже, необоротні активи у 2016р. зросли на 7,07% у порівнянні з 2015р., а у 2017р. зросли на 6,65% у порівнянні з 2016р.

Наступним етапом аналізу інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь» є горизонтальний аналіз джерел інвестування (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 – Горизонтальний аналіз джерел фінансування інвестицій ПрАТ «Оболонь»

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1. Власний капітал	2322823,5	2142164,5	2406861	-180659	-7,78	264697	12,36
2. Довгострокові зобов'язання	972565,5	969897	2011513,5	-2668,5	-0,27	1041617	107,39
3. Поточні зобов'язання	2741844,5	3179205,5	2354757,5	437361	15,95	-824448	-25,93
Баланс	6037233,5	6291267	6773132	254034	4,2	481865	7,66

Аналізуючи дані таблиці 2.6 необхідно зробити висновок, що позитивним є збільшення власного капіталу підприємства у 2017 році на 12,36%, що відкриває перед підприємством сприятливі можливості для свого розвитку. Поточні зобов'язання у 2016 році зросли на 15,95 %, проте у 2017 році даний показник зменшився на 25,93%. Величина довгострокових зобов'язань у 2016 році зменшилися на 0,27%, проте у 2017 році спостерігається різке збільшення даного показника.

Наступний етап – горизонтальний аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Горизонтальний аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь»

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Надходження від реалізації фінансових інвестицій	0	0	168490	0	0	168490	100
2. Надходження від реалізації	8936	5294	2762	-3642	-40,76	-2532	-47,83

необоротних активів							
3.Надходження від отриманих відсотків	25600	6022	2043	-19578	-76,47	-3979	-66,07

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
4.Надходження від отриманих Дивідендів	884	1060	381	176	19,91	-679	-64,05
5.Витрачання на придбання фінансових інвестицій	0	0	0	0	0	0	0
6. Витрачання на придбання необоротних активів	(154345)	(167677)	(145484)	13332	8,64	-22193	-13,23
7. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-118925	-155301	28192	-36376	30,59	183493	118,15

Аналізуючи дані таблиці 2.7 можна відмітити що у 2015р. та 2016р. підприємство не отримувало надходження від реалізації фінансових інвестицій, а у 2017 дана стаття зросла на 168490 тис. грн. Надходження від реалізації необоротних активів та отриманих відсотків у 2016р. та 2017р. має тенденцію до зниження. Надходження від отриманих дивідендів у 2016р. зросли на 19,91% та різко зменшились на 64,05% у 2017р.

Другим етапом аналізу інвестиційної діяльності є розрахунок відносних коефіцієнтів щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Розрахунок відносних коефіцієнтів щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності ПрАТ «Оболонь» та їх динаміка

Показники	Роки			Відхилення			
	2015	2016	2017	2016 від 2015 року		2017 від 2016 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1.Коефіцієнт поточної ліквідності	0,49	0,40	0,60	зменшився на 0,09		зріс на 0,2	
2.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,02	0,02	зменшився на 0,01		не змінився	
3.Коефіцієнт фінансової незалежності	0,38	0,34	0,36	зменшився на 0,04		зріс на 0,02	
4.Коефіцієнт фінансової залежності	0,62	0,66	0,64	зріс на 0,04		зменшився на 0,02	
5.Коефіцієнт довгострокових	0,26	0,23	0,46	зменшився на		зріс на 0,23	

зобов'язань				0,03	
б.Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,74	0,77	0,54	зріс на 0,03	зменшився на 0,23

Розраховані значення коефіцієнтів двояко характеризують результати діяльності суб'єкта господарювання. З одного боку значення коефіцієнтів фінансової незалежності та коефіцієнтів платоспроможності не знаходяться у межах рекомендованих значень. Значення коефіцієнту загального покриття зріс з 0,40 у 2016 р. до 0,60 у 2017 р., проте рекомендована величина складає 2, коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився на 0,01 пункта та склав 0,02, рекомендована величина 0,2.

Коефіцієнт фінансової незалежності склав 0,36 у 2017р. та відхиляється від рекомендованого значення 0,5. Аналогічно, коефіцієнт боргу має значення 0,64 в 2017р. та перевищує рекомендоване значення 0,5.

З іншого боку, слід звернути увагу на своєчасне погашення поточних зобов'язань у 2017 році та зменшення їх величини у загальній сумі зобов'язань на 0,54%, частка довгострокових зобов'язань збільшилась з 0,23 до 0,46, що пов'язано з нарощуванням виробничих потужностей та зростанням масштабів діяльності компанії.

Результати вищенаведених розрахунків свідчать про активізацію інвестиційної діяльності та зростання інвестиційної привабливості ПрАТ «Оболонь», але на тлі економічного підйому та прогресивної діяльності, фінансовий стан компанії свідчить про відсутність фінансової стійкості та хитку платоспроможність у звітних періодах.

2.3 Аналіз загальної системи управління підприємством ПрАТ «Оболонь»

Організаційна структура підприємства «Оболонь» є лінійною структурою. Лінійна організаційна структура є дуже простою: основний принцип побудови якої вертикальна ієрархія, тобто підпорядкування ланок управління здійснюється знизу доверху [42].

При лінійній організаційній структурі управління дуже чітко виділяється

принцип єдиноначальності, тобто кожен підрозділ очолює керівник, який наділений усіма повноваженнями, здійснює одноособове керівництво над підлеглими йому ланками та зосереджує у своїх руках усі функції управління. Керівники підрозділів нижчих ступенів підпорядковуються лише одному керівнику більш високого рівня управління, проте вищий орган управління не має права віддавати розпорядження виконавцям напряду, минаючи при цьому їх безпосереднього керівника.

Організація взаємодії представлена організаційною структурою управління фірми, яку можна охарактеризувати як наділену гнучкістю та взаємодією між усіма підрозділами, інформаційні потоки в якій пронизують всі відділи. Організаційна структура управління зображена на рисунку 2.5.

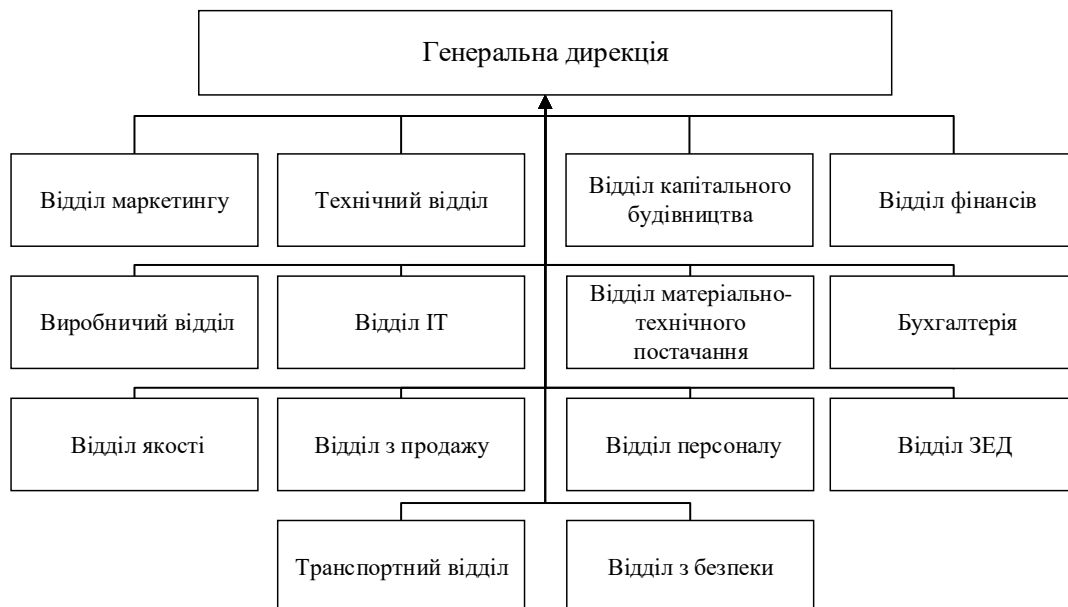

Рисунок 2.5 - Організаційна структура ПрАТ «Оболонь»

Організаційна структура ПрАТ «Оболонь» наділена значною гнучкістю, враховуючи вимоги ринку та сучасного менеджменту.

Типовим для інтеграційного, чи корпоративного, стилю керівництва є взаємні консультації та делегування повноважень. Основними показниками корпоративного стилю керівництва [42]:

- довірлива співпраця всіх співробітників, повага до інтересів інших працівників;
- делегування завдань та повноважень приймати управлінське рішення;

- повна відповідальність працівників за делегований обсяг завдань;
- обов'язок працівників самостійно діяти та вирішувати в межах визначених посадою;
- важливість інформативного забезпечення та контролю;
- створення можливостей для розвитку особистості кожного співробітника;
- конструктивна критика є одним із засобів поліпшення керівництва.

Для ПрАТ «Оболонь» її працівники - це найбільша цінність, і разом із тим гордість. На всіх підприємствах компанії «Оболонь» працює понад 7000 людей, а на одному лише головному заводі у Києві – більше 2600 працівників. Діяльність компанії спрямована на підвищення кваліфікації працівників, покращення умов праці, безпеки виробничих процесів та гарантування їх соціального захисту. Крім цього, компанія забезпечує регулярне підвищення заробітної плати мінімум на 10-15% на рік на умовах довгострокового трудового колективного договору.

Корпорація «Оболонь» є одним із кращих роботодавців України. Середня заробітна плата в компанії перевищує середню в країні та галузі. Вся заробітна плата та премії сплачуються офіційно, тобто компанія повністю сплачує всі обов'язкові податки, внески у пенсійний та інші фонди.

Соціальна політика ПрАТ «Оболонь» щодо персоналу спрямована на забезпечення необхідного рівня продуктивності праці, зменшення плинності кадрів та підвищення соціального захисту працівників. Соціальний пакет, що поширюється і на тих співробітників, які вийшли на пенсію, включає: разову матеріальну допомогу на оздоровлення, путівки для дітей, грошові премії на свята, матеріальну допомогу при народженні дитини, при виході на пенсію, в разі одруження, в критичних ситуаціях. На підприємстві функціонує сучасно обладнаний медпункт, тренажерний зал. Відповідно до законодавчих норм, близько 5% від загальної кількості працюючих в ПрАТ «Оболонь» складають люди з обмеженими можливостями.

Зобов'язання ПрАТ «Оболонь» перед персоналом [42]:

- безпека праці;
- гідна зарплатня;
- відсутність дискримінації та рівні права;
- гендерна рівність;
- інвестиції у професійний розвиток;
- визнання результатів.

Система охорони праці включає ряд інструментів для забезпечення безпеки і належних умов праці:

- OHSAS 18001:2007 — Система управління безпекою і гігієною праці;
- моніторинг безпеки та гігієни праці;
- атестація робочих місць;
- комісія з охорони праці, санітарії та екології;
- реєстри ідентифікації небезпек і оцінки ризиків.

Основним капіталом ПрАТ «Оболонь» є його персонал, тобто висококваліфіковані керівники та спеціалісти. Без колективної роботи, будь-яке підприємство може збанкрутувати. Саме тому, щоб цього уникнути основне завдання керівництва полягає в тому, щоб мотиваційні цілі кожного з працівників у значній мірі співпадали з інтересами підприємства та вели в кінцевому результаті до його успішної діяльності.

ПрАТ «Оболонь» використовує такі мотиваційні методи, як:

- 1) матеріальна та нематеріальна мотивація;
- 2) професійне та кар'єрне зростання;
- 3) мотиваційні подарунки;
- 4) соціальний пакет.

До матеріальної системи мотивації відносять:

- заробітну плату;
- доплати, премії, надбавки;
- регулярні премії (ювілеї фірми, державні та релігійні свята);
- нерегулярні премії з нагоди певних подій (дні народження та ювілеї);
- додаткова оплата за позаурочну роботу;

- відсотки від підписаних контрактів, гонорари;
- нагородження за якісну та швидку роботу.

До нематеріальної системи мотивації відносять:

- надання співробітнику можливості приймати участь в процесі прийняття рішень;

- забезпечення сприятливого психологічного клімату в колективі;

- надання можливості працівникові самостійно приймати рішення в межах посадових повноважень;

- підтримка ініціативних співробітників;

Стимулювання працівників за допомогою:

- проведення конкурсів та турнірів;

- вручення почесних грамот та дипломів;

- публічної похвали;

- конструктивної критики.

ПрАТ «Оболонь» регулярно здійснює підвищення кваліфікації свого персоналу. Для працівників регулярно проводяться різноманітні тренінги та курси для тих, хто бажає отримати додаткові знання. Підприємство створило ефективну систему навчання, яка за короткий проміжок часу з новачка допомагає зробити кваліфікованого працівника. «Оболонь» створило окремий департамент навчання та розвитку персоналу, які безпосередньо займаються розвитком співробітників [42].

Одним із пріоритетів соціальної політики компанії є турбота про добробут співробітників. Таким чином, керівництво підприємства робить значний внесок у забезпечення стабільності та ефективності праці, а також в підвищенні ділової репутації підприємства загалом.

Підприємство ПрАТ «Оболонь» підтримує, а також заохочує прагнення працівників до професійного росту та навчання. Значну увагу підприємство приділяє проблемам освіти, саме тому проводиться постійне підвищення кваліфікації працівників та підготовка молодих спеціалістів до роботи на підприємстві.

Висновки до другого розділу

В результаті виконання аналітичного розділу нами було проаналізовано тенденції розвитку пивоварної галузі України, описано діяльність ПрАТ «Оболонь», визначено основних конкурентів підприємства, проаналізовано динаміку основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства, основних показників балансу підприємства, показників рентабельності діяльності підприємства, фінансових коефіцієнтів, які характеризують діяльність підприємства.

У відповідності до розробленого підходу здійснено аналіз інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь» у два етапи:

- 1) проведено горизонтальний аналіз динаміки показників фінансової звітності протягом 2015-2017 рр.;
- 2) розраховано відносні коефіцієнти щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності протягом 2015-2017 рр..

Також було досліджено організаційну структуру ПрАТ «Оболонь», визначено мотиваційні методи, які використовує підприємство.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО УДОСКОНАЛЕННЮ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Розробка та обґрунтування стратегії управління інвестиційною діяльністю ПрАТ «Оболонь»

Для того щоб розробити загальну стратегію підприємства, здійснимо SWOT-аналіз (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 - SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь»

Сильні сторони	Можливості
<ul style="list-style-type: none"> - високий технологічний потенціал підприємства; - висока якість продукції; - велика частка ринку; - високий рівень кваліфікації персоналу; - гнучкість щодо розробки нових видів продукції; - імідж торгової марки; 	<ul style="list-style-type: none"> - активізація інвестиційних процесів; - поліпшення інноваційного клімату; - вихід продукції на нові ринки; - впровадження сучасних технологій; - освоєння нових видів продукції;
Слабкі сторони	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - застаріле обладнання; - низький рівень впровадження інновацій; - нестійке фінансове становище; - високий рівень залежності від кредиторів; - слабке використання конкурентних переваг. 	<ul style="list-style-type: none"> - економічна криза в Україні; - високий рівень податків; - зміна смаків споживачів; - поява нових конкурентів; - збільшення вартості сировини.

На основі проведеного SWOT-аналізу, можна зробити висновок, що підприємству варто обрати стратегію зростання, дана стратегія допоможе використати можливості зовнішнього середовища та власні сильні сторони для покращення діяльності підприємства, тобто збільшенню обсягів продаж шляхом проникнення на нові ринки і їх захоплення та підвищення показників ефективності виробництва [44].

Обрана стратегія зростання є ефективною в пивоварній галузі, що динамічно розвивається. Ця стратегія передбачає відбір цільових сегментів,

посилене інвестування, проведення науково-дослідних розробок та впровадження інновацій.

Проаналізувавши діяльність ПрАТ «Оболонь» також доцільно обрати стратегію капітального інвестування, яка забезпечить приріст дійсного капіталу підприємства. Дана стратегія інвестування передбачає організацію виробничого процесу, тобто придбання (створення, будівництво та ін.) виробничих потужностей.

Підприємство може здійснити стратегію капітального інвестування в таких формах [45]:

- проведення реконструкції, тобто істотної реорганізації всього виробничого процесу. Реконструкцію здійснюють з метою збільшення виробничого потенціалу підприємства, значного підвищення рівня якості продукції, впровадження новітніх технологій тощо;

- оновлення окремих видів обладнання, тобто заміна фізично зношеного обладнання або доповнення діючого парку обладнання новими його видами у зв'язку із зростанням обсягів виробництва.

- проведення модернізації, тобто проведення інвестиційних операцій для приведення активної частини виробничих засобів у стан, який відповідає сучасному технологічному рівню;

- будівництво нових об'єктів із завершеним технологічним циклом з метою значного збільшення обсягів виробництва, товарній, галузевій чи регіональній диверсифікації підприємства.

Перевагами стратегії капітального інвестування є:

- 1) збільшення масштабів виробництва;
- 2) освоєння нових товарів;
- 3) проникнення на нові ринки;
- 4) суттєве оновлення форм і напрямків діяльності;
- 5) стрімкий розвиток організації.

Таким чином, використовуючи стратегію капітального, підприємство збільшить масштаби виробництва, розширить ринок збуту та залучить нових

споживачів. За допомогою активізації інвестиційної діяльності підприємство займе лідируючі позиції на ринку.

3.2 Розробка рекомендацій з удосконалення управління інвестиційною діяльністю ПрАТ «Оболонь»

Для підвищення ефективності управління інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь» необхідно:

1) Сформувати на підприємстві групу по управлінню інвестиційною діяльністю, що забезпечить прийняття та реалізацію управлінських рішень за усіма аспектами інвестиційної діяльності підприємства. Дана група буде складатись із двох менеджерів. Група управління інвестиційної діяльності, буде здійснювати пошук, вибір інвестиційних проектів та відповідати за їх реалізацію, дана група буде підпорядковуватись директору відділів фінансів.

Основне завдання групи по управлінню інвестиційною діяльністю - розробити комплексну інвестиційну програму підприємства. Для цього необхідно:

- сформулювати програму. На даному етапі визначають економічно вигідні напрямки розвитку підприємства. Для цього підприємству доцільно визначити конкурентоспроможність продукції на ринку та її попит; виявити очікуваний попит на час реалізації наміченої інвестиційної політики підприємства; порівняти витрати на виробництво та реалізацію продукції з діючими цінами на ринку; виявити перспективні виробничі можливості підприємства; проаналізувати діяльність підприємства за попередній період та виявити резерви, які не використовувались. Далі необхідно проаналізувати поточний стан підприємства та визначити найбільш пріоритетні напрямки його подальшого розвитку. В результаті даного аналізу формуються бізнес ідеї, яка спрямована на вирішення найбільш важливих для підприємства задач.

- розробити інвестиційні проекти для реалізації обраних напрямів розвитку підприємства – даний етап складається із збору та обробки інформації, необхідної для удосконалення та поліпшення бізнес-ідеї. Необхідно

зазначити, що від рівня достовірності зібраної інформації та правильно інтерпретованих даних, які з'являються в процесі проектного аналізу, на пряму залежить успіх реалізації інвестиційного проекту. На даному етапі відбувається прийняття рішення щодо доцільності впровадження обраної інвестиційної програми.

- провести експертизу інвестиційної програми. На даному етапі здійснюється остаточний вибір інвестиційного проекту та проводиться оцінка його ефективності, а також ризиків та ресурсного забезпечення.

- здійснити програму – даний етап включає в себе страхування реальних інвестицій, планування інвестицій (складання бізнес-плану проекту) та фінансове забезпечення інвестиційної діяльності (розробка бюджету); проектування (розробка проектно-кошторисної документації по окремих об'єктах); забезпечення реальних інвестицій (капіталовкладень) матеріально-технічними ресурсами; освоєння реальних інвестицій (процес виробництва будівельно-монтажних робіт).

- провести оцінку результатів інвестування, тобто оцінку ефективності реалізованих інвестиційних проектів, яка може проводитись як по завершенню програми в цілому, так і під час її виконання.

Планується оголошення конкурсу на заміщення двох вакантних посад. Основними вимогами до кандидатів є: вища освіта, досвід роботи на посаді менеджером з інвестицій від 2 років, високий рівень володіння MS Office.

Термін реалізації – 6 місяців. Виконавці – працівники відділу кадрів, технічного відділу та відділу ІТ. Відповідальний – директор фінансового відділу. Орієнтовані витрати – 900 000 грн. Очікуваний економічний ефект - зростання доходу від інвестиційної діяльності на 7 %.

2) Сформувані систему інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю. До складу системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю складається із:

- інформаційної бази – звітна та управлінська (внутрішня і зовнішня) інформація про діяльність підприємства;

- методологічного забезпечення – методології і методики аналізу інвестиційної діяльності підприємства;

- програмного забезпечення – інтегрованої інформаційної системи аналізу й управління інвестиційною діяльністю підприємства, яка базується на використанні автоматизованих інформаційних систем та сучасного програмного забезпечення.

Планується, що програмісти підприємства самостійно будуть програмувати систему інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю.

Термін реалізації – 3 місяці. Виконавці – відділ ІТ, бухгалтерія, група управління інвестиційною діяльністю. Відповідальний – директор відділу ІТ. Орієнтовані витрати – 353 000 грн. Очікуваний економічний ефект – зростання доходу від інвестиційної діяльності на 5 %.

3) Використання різних форм навчання персоналу задіяного в інноваційно-інвестиційній та фінансовій діяльності. Загальновідомим є той факт, що професійні знання працівників поступово старіють, тому їм необхідно постійно вчитися для підвищення рівня своєї кваліфікації та психологічної обізнаності. Навчання буде проводитись у вигляді курсів та тренінгів, які буде здійснювати спеціально найняті особи. Навчання доцільно здійснити безпосередньо на підприємстві.

Термін реалізації – 1 місяць. Виконавці – працівники відділу кадрів. Відповідальний – директор відділу кадрів. Очікувані витрати 50 000 грн. Очікуваний економічний ефект – зростання доходу від інвестиційної діяльності на 3 %.

4) Оновлення виробничої бази. Купівля автомату для видуву ПЕТ тари. Автомати видуву ПЕТ тари повністю автоматизовані після завантаження преформ в приймальний бункер до подачі готової продукції на повітряний транспортер і не вимагає постійної присутності обслуговуючого персоналу.

Основними перевагами видувного обладнання є: простота налагодження; стабільність параметрів видування і якості продукції; компактність обладнання;

зручність і простота в обслуговуванні; енергозбереження (економія енергії до 50%) Переваги ПЕТ: прозорість, легка вага, міцність, харчова безпека, невисока ціна, а також повна придатність для вторинної переробки.

Термін реалізації – 2 місяці. Виконавці – працівники відділу матеріально-технічного постачання. Відповідальний – директор відділу матеріально-технічного постачання. Орієнтовані витрати – 8 060 000 грн. Очікуваний економічний ефект – зростання виручки на 0,5 %.

3.3 Макетування організаційної структури фінансового відділу ПрАТ «Оболонь»

Дослідження діяльності підприємства показали, що доцільно створити групу управління інвестиційної діяльності. Основна мета групи управління інвестиційною діяльністю - забезпечити найефективнішу реалізацію інвестиційної стратегії підприємства. Для цього менеджерам необхідно розв'язати такі основні завдання:

Розглянуті вище завдання визначають основні функції групи управління інвестиційною діяльністю:

- 1) розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності підприємства;
- 2) розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства;
- 3) пошук та оцінювання інвестиційних проектів та вибір найефективніших з них;
- 4) формування та оцінювання інвестиційного портфеля за критеріями дохідності, ліквідності та ризику;
- 7) планування та оперативне управління реалізацією окремих інвестиційних програм та проектів;
- 8) моніторинг інвестиційних програм і проектів;
- 9) підготовка рішень про вихід з неефективних інвестиційних проектів.

Макетування групи управління інвестиційної діяльності відображено на рисунку 3.1.

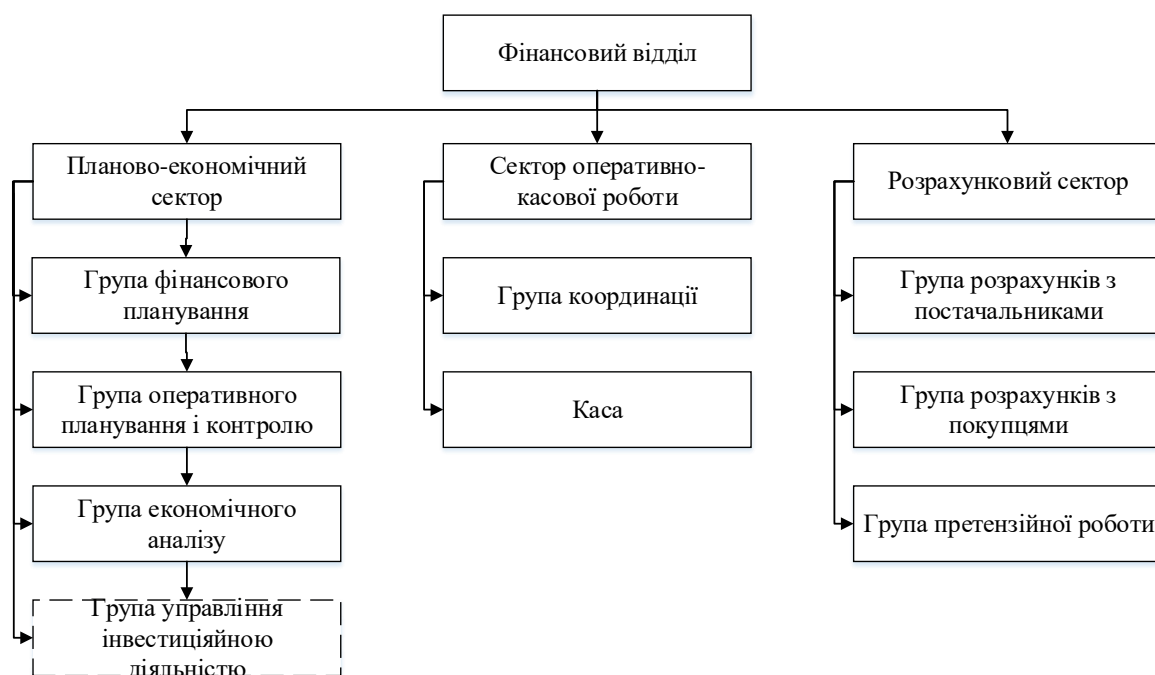

Рисунок 3.1 – Змакетована структура фінансового відділу підприємства

Відобразимо зв'язки групи інноваційного розвитку з іншими відділами на підприємстві на рисунку 3.2.

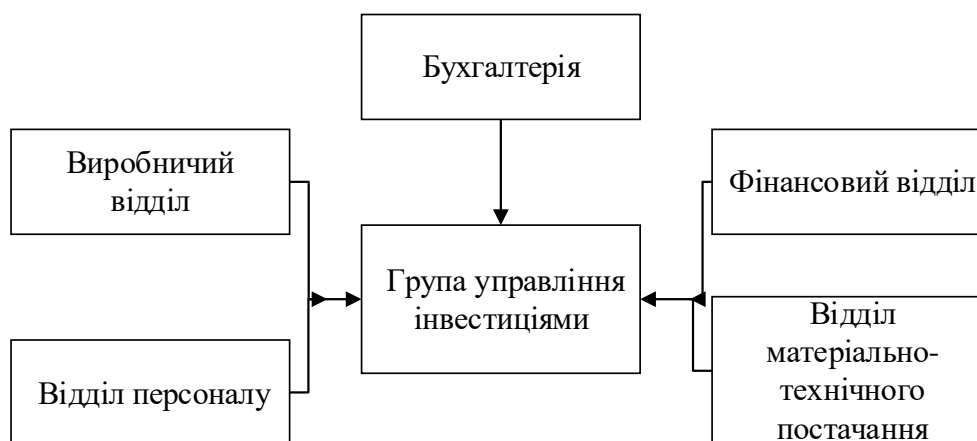

Рисунок 3.2 –Зв'язки групи інвестиційного розвитку з іншими відділами підприємства

Отже, відповідно до рис. 3.2 група управління інвестиціями пов'язана із такими відділами підприємства: бухгалтерія, фінансовий відділ, відділ персоналу, відділ матеріально-технічного постачання та виробничий відділ.

3.4 Розрахунок витрат, які потрібні для реалізації запропонованих рекомендацій та їх економічний ефект від впровадження

Розрахуємо витрати на формування групи по управлінню інвестиційною діяльністю.

Витрати на організацію робочих місць (купівлю меблів, комп'ютерів, налаштування програмного забезпечення) складуть 50 000 грн.

Відповідно одноразові витрати складають 50 000 грн.

Далі порахуємо додаткові витрати, які підприємство матиме при введенні двох додаткових посад:

1. Основна заробітна плата менеджерів з інвестиційної діяльності Z_o , розраховується за формулою [46]:

$$Z_o = M \cdot t \text{ грн,} \quad (3.1)$$

де M – місячний посадовий оклад конкретного фахівця, грн.

t – кількість місяців роботи фахівця.

Зроблені розрахунки занесемо до таблиці 3.2

Таблиця 3.2 – Розрахунок основної заробітної плати працівників

Найменування посади виконавця	Кількість працівників	Місячний посадовий оклад, грн	Кількість місяців роботи	Витрати на оплату праці, грн
Менеджер з інвестиційної діяльності	2	15 000	12	360 000
Всього				360 000

2. Додаткова заробітна плата Z_d всіх фахівців розраховується як (10...12)% від суми основної заробітної плати, тобто:

$$Z_d = (0,1 \dots 0,12) \cdot Z_o \text{ грн,} \quad (3.2)$$

$$Z_d = 360\,000 \cdot 0,1 = 36\,000 \text{ грн.}$$

3. Нарахування на заробітну плату $H_{зп}$ фахівців, розраховуються за формулою:

$$H_{зп} = (З_о + З_д) \cdot \frac{\beta}{100} \text{ грн.} \quad (3.3)$$

де β – ставка єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, %. В 2019 році величина β становить 22%

$$H_{зп} = (360\,000 + 36\,000) \cdot 0,22 = 87\,120 \text{ грн.}$$

4. Амортизація обладнання, комп'ютерів та приміщень A , які використовувалися під час (чи для) виконання даного етапу роботи розраховуються за формулою:

$$A = \frac{Ц}{T_в} \cdot \frac{t_k}{12} \quad (3.4)$$

де $Ц$ – загальна балансова вартість всього обладнання, комп'ютерів, приміщень тощо, що використовувались для виконання даного етапу роботи, грн.;

$T_в$ – термін корисного використання, роки;

t_k – термін використання обладнання, приміщень тощо, місяці.

Розрахунки амортизаційних витрат для обладнання, яке використовує група по управлінню інвестиційною діяльністю наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Розрахунок амортизаційних відрахувань

Найменування програмного забезпечення	Кількість	Балансова вартість, грн.	Термін корисного використання, роки	Термін використання, міс.	Величина амортизаційних відрахувань, грн.
Комп'ютер	2	15 000	5	12	6 000
Принтер	1	1600	5	12	320
Всього:					6 320

5. Інші витрати $V_{ін}$ охоплюють: витрати на управління організацією, витрати на опалення, освітлення, водопостачання, охорону праці тощо.

Інші витрати I в можна прийняти як $(100...300)\%$ від суми основної заробітної плати фахівців, які будуть впроваджувати зроблені рекомендації, тобто:

$$V_{ін} = (1 \dots 3) \cdot Z_0 \text{ грн}, \quad (3.5)$$

$$V_{ін} = 1 \cdot 360\,000 = 360\,000 \text{ грн.}$$

7. Сума всіх попередніх статей витрат дає витрати на формування групи з управління інвестиційною діяльністю – V

$$V = 50\,000 + 360\,000 + 36\,000 + 87\,120 + 360\,000 + 6\,320 = 899\,440 \text{ грн.}$$

Отже, витрати на формування групи по управлінню інвестиційною діяльністю складають приблизно 900 000 грн.

Розрахуємо витрати на формування системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю:

1. Основна заробітна плата програмістів Z_0 , розраховується за формулою 3.1:

Зроблені розрахунки занесемо до таблиці 3.4

Таблиця 3.4 – Розрахунок основної заробітної плати працівників

Найменування посади виконавця	Кількість працівників	Місячний посадовий оклад, грн	Кількість місяців роботи	Витрати на оплату праці, грн
Програміст	2	25 000	3	150 000
Всього				150 000

2. Додаткова заробітна плата Z_d розраховується за формулою 3.2:

$$Z_d = 150\,000 \cdot 0,1 = 15\,000 \text{ грн.}$$

3. Нарахування на заробітну плату $H_{зп}$ фахівців, розраховуються за формулою 3.3:

$$H_{зп} = (150\,000 + 15\,000) \cdot 0,22 = 36\,300 \text{ грн.}$$

4. Амортизація обладнання, комп'ютерів та приміщень А, які використовувалися під час (чи для) виконання даної пропозиції розраховуються за формулою 3.4 :

Розрахунки амортизаційних витрат для обладнання, яке використовують програмісти в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Розрахунок амортизаційних відрахувань

Найменування програмного забезпечення	Кількість	Балансова вартість, грн.	Термін корисного використання, роки	Термін використання, міс.	Величина амортизаційних відрахувань, грн.
Комп'ютер	2	15 000	5	3	1 500
Всього:					1 500

5. Інші витрати $V_{ін}$ охоплюють: витрати на управління організацією, витрати на опалення, освітлення, водопостачання, охорону праці тощо.

Інші витрати I_v розраховуються за формулою 3.5:

$$V_{ін} = 1 \cdot 150\,000 = 150\,000 \text{ грн.}$$

6. Сума всіх попередніх статей витрат дає витрати на формування системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю – В

$$B = 150\,000 + 15\,000 + 36\,300 + 150\,000 + 1\,500 = 352\,800 \text{ грн.}$$

Отже, витрати на формування системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю складають приблизно 353 000 грн.

Розрахуємо витрати на придбання автомату для видуву ПЕТ тари:.

1) Вартість автомату для видуву ПЕТ тари складає 8 000 000 грн.

2) Основна заробітна плата фахівців Z_o , які займаються реалізацією даної рекомендації:

$$Z_o = \frac{M}{T_p} \cdot t \text{ грн}, \quad (3.6)$$

де M – місячний посадовий оклад конкретного фахівця, грн.

T_p – число робочих днів в місяці; приблизно $T_p = (21 \dots 23)$ дні;

t – число робочих днів роботи фахівця.

Зроблені розрахунки зведемо до таблиці 3.6:

Таблиця 3.6 – Розрахунок основної заробітної плати працівників

Найменування посади виконавця	Кількість працівників	Місячний посадовий оклад, грн	Оплата за робочий день, грн	Число днів роботи	Витрати на оплату праці, грн
Вантажник	5	18 900	900	1	4 500
Налагоджувальник	4	21 000	1000	5	20 000
Всього					24 500

3. Додаткова заробітна плата Z_d розраховується за формулою 3.2:

$$Z_d = 24500 \cdot 0,1 = 2450 \text{ грн.}$$

4. Нарахування на заробітну плату $H_{зп}$ фахівців, розраховуються за формулою 3.3:

$$H_{зп} = (24 500 + 2 450) \cdot 0,22 = 5 929 \text{ грн.}$$

5. Інші витрати $V_{ін}$ охоплюють: витрати на управління організацією, витрати на опалення, освітлення, водопостачання, охорону праці тощо.

Інші витрати I_b розраховуються за формулою 3.4:

$$V_{ін} = 1 \cdot 24 500 = 24 500 \text{ грн.}$$

6. Сума всіх попередніх статей витрат дає витрати на придбання автомату для видуву ПЕТ тари – V

$$V = 8 000 000 + 24 500 + 2 450 + 5 929 + 24 500 = 8 057 379 \text{ грн.}$$

Отже, витрати на придбання автомату для видуву ПЕТ тари приблизно складають 8 060 000 грн.

Розрахуємо економічний ефект від придбання автомату для видуву ПЕТ тари:

1. Розрахуємо величину податку на прибуток $\Pi_{\text{п}}$, що його щорічно сплачує підприємство до та після придбання автомату для видуву ПЕТ тари за формулою:

$$\Pi_{\text{п}} = \frac{(\text{ЧД} - \text{В}_0) \cdot \lambda}{100}, \quad (3.7)$$

де ЧД – чистий дохід підприємства в даному році, грн.;

λ – ставка податку на прибуток, %. В 2019 році $\lambda=18\%$;

В_0 – витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції.

$$\Pi_{\text{п(д)}} = \frac{(4963232 - 3565168) \cdot 18}{100} = 251651,52 \text{ тис. грн.}$$

Планується, що після придбання автомату для видуву ПЕТ тари величина чистого доходу зросте на 0,5% та величина витрат підприємства на виробництво і реалізацію продукції зросте на 0,3%.

$$\begin{aligned} \Pi_{\text{п(п)}} &= \frac{(4963232 \cdot 1,005 - 3565168 \cdot 1,003) \cdot 18}{100} = \frac{(4988048,16 - 3575863,5) \cdot 18}{100} \\ &= 254\,419,23 \text{ тис. грн.} \end{aligned}$$

Розрахуємо щорічні витрати підприємства $\text{В}_\text{т}$ до та після придбання автомату для видуву ПЕТ тари за формулою:

$$\text{В}_\text{т} = \text{В}_0 + \Pi_{\text{п}}, \quad (3.8)$$

де $\Pi_{\text{п}}$ – податок на прибуток;

В_0 – витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції.

$$\text{В}_{\text{т(д)}} = 3565168 + 251651,52 = 3816819,52 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{В}_{\text{т(п)}} = 3575863,5 + 254\,419,23 = 3830056,73 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо чистий прибуток ЧП, що його щорічно буде отримувати підприємство до та після придбання автомату для видуву ПЕТ тари за формулою:

$$\text{ЧП} = \text{ЧД} - \text{В}_\text{т}, \quad (3.9)$$

де ЧД – чистий дохід підприємства в даному році, грн.;

$\text{В}_\text{т}$ - щорічні витрати підприємства, грн.

$$\text{ЧП}_{(д)} = 4963232 - 3816819,52 = 1146412,48 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ЧП}_{(п)} = 4988048,16 - 3830056,73 = 1157991,43 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо економічний ефект E_{ϕ} від придбання автомату для видуву ПЕТ тари формулою:

$$E_{\phi} = \text{ЧП}_{(д)} - \text{ЧП}_{(п)} \quad (3.10)$$

де $\text{ЧП}_{(д)}$ – величина щорічного чистого прибутку, що його отримувало підприємство до впровадження запропонованої рекомендації, грн./рік;

$\text{ЧП}_{(п)}$ – величина щорічного чистого прибутку, що його буде отримувало підприємство після впровадження запропонованої рекомендації, грн./рік;

$$E_{\phi} = 1146412,48 - 1157991,43 = -11578,95 \text{ тис. грн.}$$

Отже економічний ефект від придбання автомату для видуву ПЕТ тари складає приблизно 11 600 тис.грн.

План рекомендацій та пропозицій зведемо до таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Загальний план рекомендацій та пропозицій

Найменування заходу, що пропонується та його зміст	Виконавці	Терміни виконання	Орієнтовані витрати, грн/рік	Очікуваний економічний ефект, грн/рік
1.Формування на підприємстві групи по управлінню інвестиційною діяльністю	Працівники відділу кадрів, технічного відділу та відділу ІТ	6 місяців	900 000	1 766 000
2. Формування системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю	Відділ ІТ, бухгалтерія, група управління інвестиційною діяльністю	3 місяці	353 000	883 000
Використання різних форм навчання персоналу задіяного в інвестиційній діяльності.	Працівники відділу кадрів	1 місяць	50 000	170 000
Оновлення виробничої бази. Купівля автомату для видуву ПЕТ тари.	Працівники відділу матеріально-технічного постачання	2 місяці	8 060 000	11 600 000
Підсумок			9 363 000	14 419 000

Розрахуємо приведену величину ПП всіх економічних ефектів, отриманих протягом 3-х років, до базової точки 0 [35]:

$$ПП = \sum_1^T \frac{ЕФ_i}{(1+\tau)^t}, \quad (3.11)$$

де ЕФ – економічний ефект у кожному із років, протягом яких виявляються результати впроваджених рекомендацій, грн;

T – період часу;

τ - ставка дисконтування;

t – період часу від моменту отримання економічного ефекту до точки 0;

$$ПП = \frac{14\,419\,000}{(1+0,17)^1} + \frac{12\,300\,000}{(1+0,17)^2} + \frac{11\,200\,000}{(1+0,17)^3} = 28\,302\,198,51 \text{ грн.}$$

Розрахуємо абсолютну ефективність вкладених у впровадження запропонованих рекомендацій коштів:

$$Е_{абс} = (ПП - ЗВ), \quad (3.12)$$

Оскільки, в таблиці 3.7 відображено витрати за рік, а витрати на заробітну плату групи управління інвестиційною діяльністю мають здійснюватися на протязі наступних двох років. Тому витрати складатимуть:

$$ЗВ = 9\,363\,000 + 850\,000 \cdot 1,2 + 850\,000 \cdot 1,3 = 11\,488\,000$$

$$Е_{абс} = (28\,302\,198,51 - 11\,488\,000) = 16\,814\,198,51 \text{ грн.}$$

Отримане значення більше 0, це означає, що вкладення коштів є доцільним.

Розрахуємо відносну ефективність вкладених у впровадження запропонованих рекомендацій коштів:

$$Е_B = \sqrt[T]{1 + \frac{Е_{абс}}{ЗВ}} - 1, \quad (3.13)$$

де $Е_{абс}$ – абсолютна ефективність вкладених коштів, грн;

ЗВ – загальна вартість вкладених у реалізацію пропозицій коштів.

$$E_B = \sqrt[3]{1 + \frac{16\,814\,198,51}{11\,488\,000}} - 1 = 0,35.$$

Величина відносної ефективності вкладених коштів більша за мінімальну ставку дисконтування, тому фінансування пропозицій буде доцільним.

Розрахуємо термін окупності вкладених у впровадження запропонованих рекомендацій коштів:

$$T_{ок} = \frac{1}{E_B}. \quad (3.14)$$

$$T_{ок} = \frac{1}{0,35} = 2,85.$$

Термін окупності вкладених коштів менше ніж 3 роки, це означає, що фінансування запропонованих рекомендацій, є доцільним.

3.5 Моделювання чистого прибутку підприємства

Припустимо, що в результаті реалізації запропонованих рекомендацій були спрогнозовані такі результати діяльності підприємства:

- прогнозований обсяг реалізації пива «Оболонь» за рік – 40 млн шт.;
- ціна реалізації одиниці продукції Ц (без врахування ПДВ) – 10 грн;
- прямі витрати на виробництво одиниці продукції ПР 1 – 5 грн;
- непрямі витрати на виробництво одиниці продукції НВ 1 – 3 грн;
- ставка податку на прибуток 18% .

Потрібно змодельовати чутливість чистого прибутку підприємства залежно від таких факторів:

- обсягу реалізації продукції;
- ціни реалізації одиниці продукції;
- прямих витрат на виробництво одиниці продукції;
- непрямих витрат на виробництво всієї продукції.

Розв'язання

Межі зміни показників виберемо в діапазоні 30 %

1-й крок: розрахуємо основні показники діяльності підприємства.

Загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$\text{ЗОП} = \text{Ц} \cdot N = 10 \cdot 40\,000\,000 = 400 \text{ млн грн.}$$

Величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на одиницю продукції складе:

$$(\text{ПР}_1 + \text{НВ}_1) = 5 + 3 = 8 \text{ грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації продукції складе:

$$(\text{ПР}_1 + \text{НВ}_1) \cdot N = 5 \cdot 40\,000\,000 + 3 \cdot 40\,000\,000 = 200 + 120 = 320 \text{ млн грн, з}$$

них

прямі витрати складають 200 млн грн, а непрямі – 120 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$\text{ПО} = 400 - 320 = 80 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$\text{ПДСП} = 80 \text{ млн грн.}$$

Величина податку на прибуток складе:

$$\text{ПП} = \text{ПДСП} \cdot \frac{\lambda}{100} = 80 \cdot 0,18 = 14,4 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства складе:

$$\text{ЧП} = \text{ПДСП} - \text{ПП} = 80 - 14,4 = 65,6 \text{ млн грн.}$$

2-й крок: визначимо чутливість чистого прибутку залежно від зміни обсягу реалізації продукції. Проведемо розрахунки величини чистого прибутку тільки для крайніх значень обсягу реалізації.

Для нижнього значення обсягу реалізації $N_n = 0,7 \cdot 40\,000\,000 = 28$ млн шт. отримаємо загальний обсяг реалізації продукції, який складе:

$$\text{ЗОП} = N_n \cdot \text{Ц} = 10 \cdot 28\,000\,000 = 280 \text{ млн грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації продукції складе:

$\text{ПР} + \text{НВ} = 5 \cdot 28\,000\,000 + 120\,000\,000 = 140 + 120 = 260$ млн грн., з них прямі витрати складають 140 млн грн., а непрямі – 120 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 280 - 260 = 20 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = 20 \text{ млн грн.}$$

$$ПП = ПДСП \cdot \frac{\lambda}{100} = 20 \cdot 0,18 = 3,6 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для нижнього значення обсягу реалізації продукції складе:

$$ЧП = ПДСП - ПП = 20 - 3,6 = 16,4 \text{ млн грн.}$$

Для верхнього значення обсягу реалізації $N_v = 1,3 \cdot 40\,000\,000 = 52$ млн штук, отримаємо загальний обсяг реалізації продукції:

$$ЗОП = Ц_v \cdot N = 10 \cdot 52\,000\,000 = 520 \text{ млн грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації товарів складе:

$ПР + НВ = 5 \cdot 52\,000\,000 + 120\,000\,000 = 260 + 120 = 380$ млн грн, з них прями

витрати складають 260 млн грн, а непрямі – 120 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 520 - 380 = 140 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = 140 \text{ млн грн.}$$

Величина податку на прибуток складе:

$$ПП = ПДСП \cdot \frac{\lambda}{100} = 140 \cdot 0,18 = 25,2 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для верхнього значення обсягу реалізації продукції складе:

$$ЧП = ПДСП - ПП = 140 - 25,2 = 114,8 \text{ млн грн.}$$

Таким чином можна зробити висновок, що при зміні обсягу реалізації продукції в межах $\pm 30\%$ величина чистого прибутку підприємства буде коливатися в межах від 16,4 млн грн до 114,8 млн грн (при базовому рівні 65,6 млн грн).

Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни обсягу реалізації продукції показано на рис. 3.3

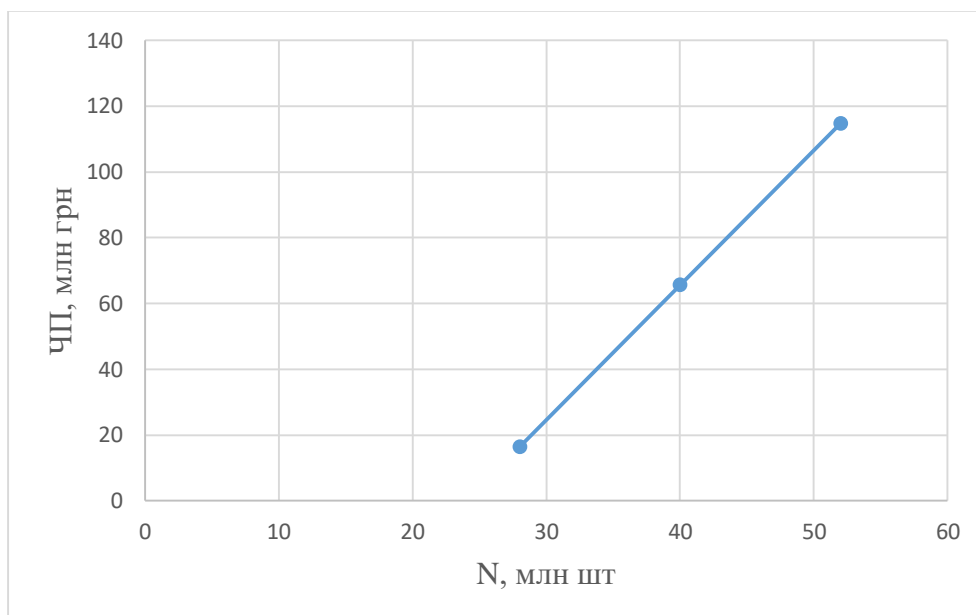

Рисунок 3.3 – Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни обсягу реалізації продукції

3-й крок: визначимо чутливість чистого прибутку підприємства залежно від зміни ціни реалізації одиниці продукції. Спочатку проведемо розрахунки величини чистого прибутку підприємства тільки для крайніх значень ціни реалізації одиниці продукції.

Для нижнього значення ціни реалізації одиниці продукції $C_n = 7$ грн загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$ЗОП = C_n \cdot N = 7 \cdot 40\,000\,000 = 280 \text{ млн грн.}$$

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$ПО = 280 - (200 + 120) = -40$ млн грн, тобто підприємство при такій ціні буде отримувати збитки.

Збиток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = -40 \text{ млн грн.}$$

Оскільки прибутку немає, то підприємство не буде сплачувати податок на прибуток.

Чистий збиток підприємства для нижнього значення ціни реалізації одиниці продукції складе 40 млн грн.

Для верхнього значення ціни реалізації одиниці продукції $C_v = 13$ грн загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$ЗОП = C_v \cdot N = 13 \cdot 40\,000\,000 = 520 \text{ млн грн.}$$

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 520 - (200 + 120) = 200 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = 200 \text{ млн грн.}$$

Величина податку на прибуток складе:

$$ПП = ПДСП \cdot \frac{\lambda}{100} = 200 \cdot 0,18 = 36 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для верхнього значення ціни реалізації одиниці продукції складе:

$$ЧП = ПДСП - ПП = 200 - 36 = 164 \text{ млн грн.}$$

Таким чином можна зробити висновок, що при зміні ціни реалізації одиниці продукції в межах $\pm 30\%$ величина чистого прибутку підприємства буде коливатися в межах від збитків в 40 млн грн до прибутку в 164 млн грн (при базовому рівні 65,6 млн грн).

Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни ціни реалізації одиниці продукції показано на рис. 3.4

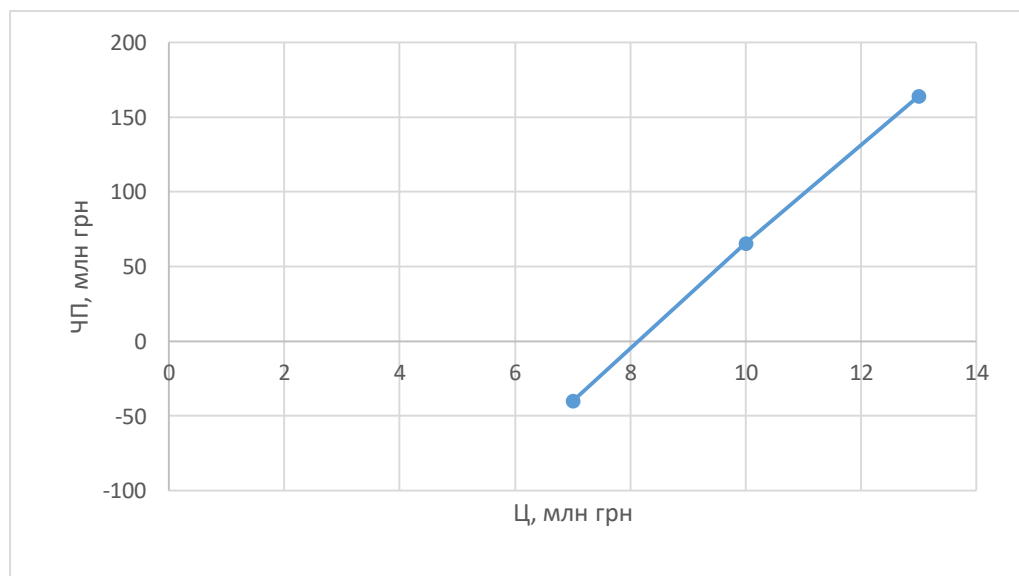

Рисунок 3.4 – Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни ціни реалізації одиниці продукції

4-й крок: визначимо чутливість чистого прибутку залежно від зміни прямих витрат на виробництво одиниці продукції. Проведемо розрахунки величини чистого прибутку тільки для крайніх значень прямих витрат.

Для нижнього значення рівня прямих витрат $ПР_1 = 3,5$ грн загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$ЗОП = Ц \cdot N = 10 \cdot 40\,000\,000 = 400 \text{ млн грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації продукції складе:

$(ПР_1 + НВ_1) \cdot N = 3,5 \cdot 40\,000\,000 + 120\,000\,000 = 140 + 120 = 260$ з них прямі витрати складають 140 млн грн, а непрямі – 120 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 400 - 260 = 140 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = 140 \text{ млн грн.}$$

Величина податку на прибуток складе:

$$ПП = ПДСП \cdot \frac{\lambda}{100} = 140 \cdot 0,18 = 25,2 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для нижнього значення рівня прямих витрат складе:

$$ЧП = ПДСП - ПП = 140 - 25,2 = 114,8 \text{ млн грн.}$$

Для верхнього значення прямих витрат $ПР_1 = 6,5$ грн загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$ЗОП = Ц \cdot N = 10 \cdot 40\,000\,000 = 400 \text{ млн грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації продукції складе:

$(ПР_1 + НВ_1) \cdot N = 6,5 \cdot 40\,000\,000 + 120\,000\,000 = 260 + 120 = 380$ млн грн, з них прямі витрати складають 260 млн грн., а непрямі – 120 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 400 - 380 = 20 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

ПДСП = 20 млн грн.

Величина податку на прибуток складе:

$$\text{ПП} = \text{ПДСП} \cdot \frac{\lambda}{100} = 20 \cdot 0,18 = 3,6 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для верхнього значення рівня прямих витрат складе:

$$\text{ЧП} = \text{ПДСП} - \text{ПП} = 20 - 3,6 = 16,4 \text{ млн грн.}$$

Таким чином можна зробити висновок, що при зміні прямих витрат на виробництво одиниці продукції в межах $\pm 30\%$ величина чистого прибутку підприємства буде коливатися в межах від 114,8 до 16,4 млн грн (при базовому рівні 65,6 млн грн).

Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни прямих витрат на одиницю продукції показано на рис. 3.5.

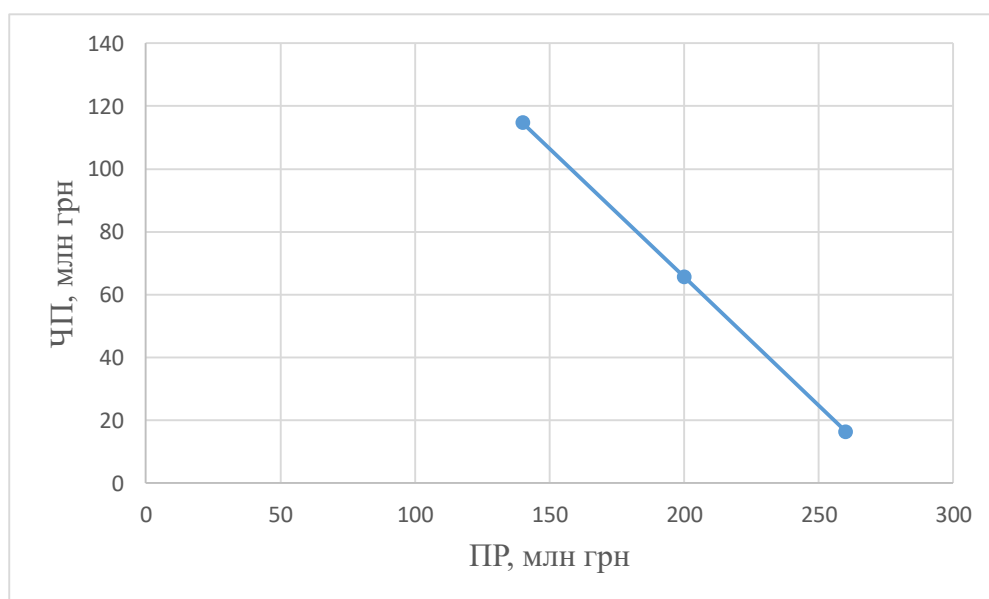

Рисунок 3.5 – Моделювання чутливості прибутку підприємства залежно від зміни величини прямих витрат на одиницю продукції

5-й крок: визначимо чутливість чистого прибутку залежно від зміни непрямих витрат на виробництво продукції. Проведемо розрахунки величини чистого прибутку тільки для крайніх значень непрямих витрат.

Для нижнього значення непрямих витрат $НВ_n = 0,7 \times 120 = 84$ млн грн загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$ЗОП = Ц \cdot N = 10 \cdot 40\,000\,000 = 400 \text{ млн грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації продукції складе:

$(ПР_1 + НВ_1) \cdot N = 5 \cdot 40\,000\,000 + 84\,000\,000 = 200 + 84 = 284$ млн грн, з них прямі витрати складають 200 млн грн, а непрямі – 84 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 400 - 284 = 116 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = 116 \text{ млн грн.}$$

Величина податку на прибуток складе:

$$ПП = ПДСП \cdot \frac{\lambda}{100} = 116 \cdot 0,18 = 20,88 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для нижнього значення непрямих витрат складе:

$$ЧП = ПДСП - ПП = 116 - 20,88 = 95,12 \text{ млн грн.}$$

Для верхнього значення непрямих витрат $НВ_v = 1,3 \times 120 = 156$ млн грн загальний обсяг реалізації продукції складе:

$$ЗОП = Ц \cdot N = 10 \cdot 40\,000\,000 = 400 \text{ млн грн.}$$

Загальна величина прямих та непрямих витрат в розрахунку на весь обсяг реалізації продукції складе:

$(ПР_1 + НВ_1) \cdot N = 5 \cdot 40\,000\,000 + 156\,000\,000 = 200 + 156 = 356$ млн грн, з них прямі витрати складають 200 млн грн, а непрямі – 156 млн грн.

Величина операційного прибутку підприємства складе:

$$ПО = 400 - 356 = 44 \text{ млн грн.}$$

Прибуток підприємства до сплати податку на прибуток складе:

$$ПДСП = 44 \text{ млн грн.}$$

Величина податку на прибуток складе:

$$ПП = ПДСП \cdot \frac{\lambda}{100} = 44 \cdot 0,18 = 7,92 \text{ млн грн.}$$

Чистий прибуток підприємства для верхнього значення непрямих витрат складе:

$$\text{ЧП} = \text{ПДСП} - \text{ПП} = 44 - 7,92 = 36,08 \text{ млн грн.}$$

Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни непрямих витрат показано на рис. 3.6

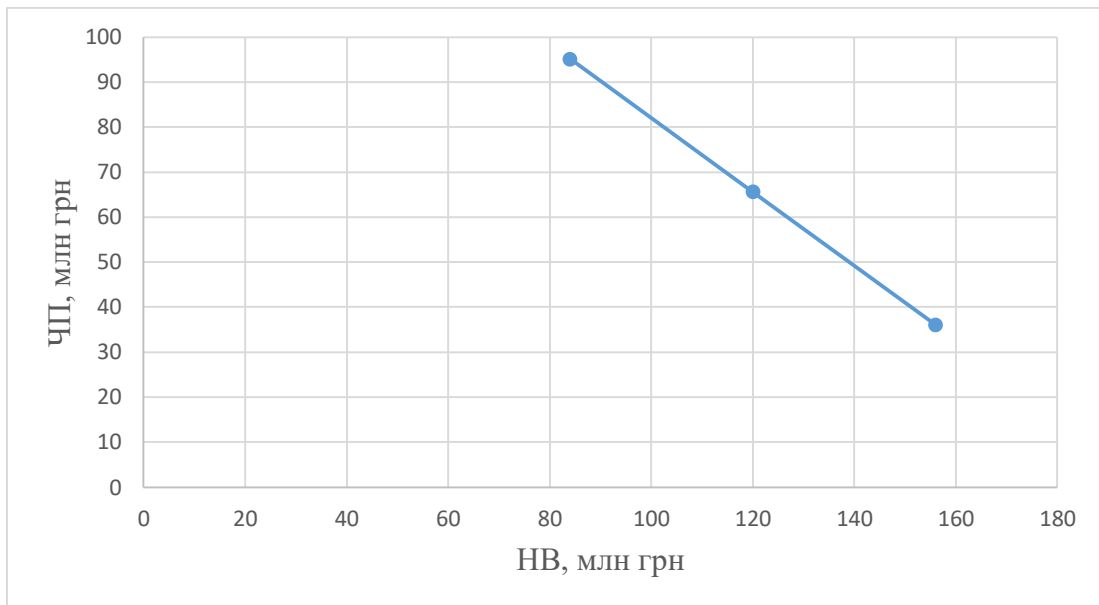

Рисунок 3.6 – Моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від зміни непрямих витрат

Таким чином можна зробити висновок, що при зміні непрямих витрат в межах $\pm 30\%$ величина чистого прибутку підприємства буде коливатися в межах від 95,12 млн грн до 36,08 млн грн (при базовому рівні прибутку в 65,6 млн грн).

Висновки до третього розділу

В результаті виконання розділу щодо пропозицій та рекомендацій по удосконаленню управління інвестиційною діяльністю підприємства було проведено SWOT-аналіз, на основі якого рекомендовано впровадити на підприємстві стратегію зростання та стратегію капітального інвестування.

Обґрунтовано доцільність створення групи управління інвестиційної діяльності та здійснено макетування фінансового відділу ПрАТ «Оболонь»

Також було розроблено рекомендації по удосконаленню управління інвестиційною діяльністю. Запропоновано та обґрунтовано такі рекомендації:

1) Сформувати на підприємстві групу по управлінню інвестиційною діяльністю, що забезпечить прийняття та реалізацію управлінських рішень за усіма аспектами інвестиційної діяльності підприємства.

2) Сформувати систему інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю.

3) Використання різних форм навчання персоналу задіяного в інноваційно-інвестиційній та фінансовій діяльності.

4) Оновлення виробничої бази.

Склавши план рекомендацій, де було здійснено оцінку наведених заходів та провівши відповідні розрахунки, було доведено доцільність фінансування запропонованих рекомендацій.

Також було здійснено моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від таких факторів:

- обсягу реалізації продукції;
- ціни реалізації одиниці продукції;
- прямих витрат на виробництво одиниці продукції;
- непрямих витрат на виробництво всієї продукції.

ВИСНОВКИ

Внаслідок проведених досліджень було обґрунтовано теоретичні та практичні засади в розвитку теоретичних положень і розробці науково-методичного та практичного інструментарію удосконалення інвестиційної діяльності підприємства та було розв'язано такі задачі:

В ході дослідження проаналізовано підходи науковців до сутності та змісту понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність підприємства»;

Визначено основні теоретичні аспекти інвестиційної діяльності як основи розвитку підприємства. Наведено систему класифікацій інвестицій та інвесторів, відображено джерела інвестиційної діяльності.

Удосконалено підхід до оцінювання ефективності інвестиційної діяльності, який складається із горизонтального аналізу динаміки показників фінансової звітності та розрахунку відносних коефіцієнтів щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності.

В результаті виконання аналітичного розділу нами було проаналізовано тенденції розвитку пивоварної галузі України, описано діяльність ПрАТ «Оболонь», визначено основних конкурентів підприємства, проаналізовано динаміку основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства, основних показників балансу підприємства, показників рентабельності діяльності підприємства, фінансових коефіцієнтів, які характеризують діяльність підприємства.

У відповідності до розробленого підходу здійснено аналіз інвестиційної діяльності ПрАТ «Оболонь» у два етапи:

- 1) проведено горизонтальний аналіз динаміки показників фінансової звітності протягом 2015-2017 рр.;
- 2) розраховано відносні коефіцієнти щодо оцінки фінансової стійкості та платоспроможності протягом 2015-2017 рр..

Також було досліджено систему менеджменту ПрАТ «Оболонь», визначено мотиваційні методи, які використовує підприємство.

В результаті розрахунку показників ефективності інвестиційної діяльності свідчать про активізацію інвестиційної діяльності та зростання інвестиційної привабливості ПрАТ «Оболонь», але на тлі економічного підйому та прогресивної діяльності, фінансовий стан компанії свідчить про відсутність фінансової стійкості та хитку платоспроможність у звітних періодах.

Отримані результати свідчать про те, що підприємству ПрАТ «Оболонь» необхідно надалі підвищувати ефективність інвестиційної діяльності задля покращення виробничо-господарської діяльності.

Оцінивши загальний стан підприємства, ми розробили та обґрунтували стратегію управління інвестиційною діяльністю, яка буде відповідати вимогам ринку та забезпечить підприємство очікуваним прибутком. Запропоновано та обґрунтовано такі рекомендації:

3) формування на підприємстві групи по управлінню інвестиційною діяльністю, що забезпечить прийняття та реалізацію управлінських рішень за усіма аспектами інвестиційної діяльності підприємства. Термін реалізації – 1 місяць. Виконавці – працівники відділу кадрів, технічного відділу та відділу ІТ. Відповідальний – директор фінансового відділу. Орієнтовані витрати – 900 000 грн. Очікуваний економічний ефект - зростання доходу від інвестиційної діяльності на 7 %;

4) формування системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю. Термін реалізації – 3 місяці. Виконавці – відділ ІТ, бухгалтерія, група управління інвестиційною діяльністю. Відповідальний – директор відділу ІТ. Орієнтовані витрати – 353 000 грн. Очікуваний економічний ефект – зростання доходу від інвестиційної діяльності на 5 %;

5) використання різних форм навчання персоналу задіяного в інноваційно-інвестиційній та фінансовій діяльності. Термін реалізації – 1 місяць. Виконавці – працівники відділу кадрів. Відповідальний – директор відділу кадрів. Очікувані витрати 50 000 грн. Очікуваний економічний ефект – зростання доходу від інвестиційної діяльності на 3 %;

б) оновлення виробничої бази. Термін реалізації – 1 місяць. Виконавці – працівники відділу матеріально-технічного постачання. Відповідальний – директор відділу матеріально-технічного постачання. Орієнтовані витрати – 8 060 000 грн. Очікуваний економічний ефект – зростання виручки на 0,5 %.

В ході складання плану рекомендацій було розраховано приведену величину всіх економічних ефектів, отриманих протягом 3-х років яка становить 28 302 198,51грн.;

Визначено абсолютну ефективність вкладених у впровадження запропонованих рекомендацій коштів, яка становить 16 814 198,51 грн. Отримане значення більше 0, це означає, що вкладення коштів є доцільним;

Розраховано відносну ефективність вкладених у впровадження запропонованих рекомендацій коштів, яка становить 0,35. Величина відносної ефективності вкладених коштів більша за мінімальну ставку дисконтування, тому фінансування пропозицій буде доцільним;

Визначено, що термін окупності вкладених у впровадження запропонованих рекомендацій коштів, який становить 2,85 р., що підтверджує доцільність фінансування запропонованих рекомендацій.

Також було здійснено моделювання чутливості чистого прибутку підприємства залежно від таких факторів:

- обсягу реалізації продукції;
- ціни реалізації одиниці продукції;
- прямих витрат на виробництво одиниці продукції;
- непрямих витрат на виробництво всієї продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2003. – 408 с.
2. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика / Л. М. Борщ. – К. : Знання, 2005. – 470 с.
3. Лесько О.Й. Козловський В.О. Бізнес-планування. Навчальний посібник. Видання 2-е, доповн.та переробл. – УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2008.
4. Харсеева А. В. Сравнительный анализ существующих подходов к классификации инвестиций / А. В. Харсеева // Теория и практика общественного развития. – 2010. – № 3. – С. 225-228.
5. Гриньова В.М. Інвестування / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 456 с.
6. Денисенко М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах / М. Денисенко // Економіка України. – 2003. – № 1. – С. 28-32.
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : [підруч.] / Т.В. Майорова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
8. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні / А.А. Пересада. – К.: Лібра. – 1998. – 389 с.
9. Татаренко Н. О. Теорії інвестицій : навч. посіб. / Н. О. Татаренко, А. М. Поручник. — К. : КНЕУ, 2000. — 160 с.
10. Шевчук В.Я. Основи інвестиційної діяльності: монографія / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин. - К. : ГЕНЕЗА, 1997. - 384 с.
11. Гітман Л. Дж. Основи інвестування / Л. Дж. Гітман, М. Д. Джонк ; пер. с англ. – М. : Дело, 1997. – 1 008 с.
12. Шарп У. Ф. Інвестиції [Текст] : пер. с англ. / У. Ф. Шарп [та ін.]. - М. : ИНФРА-М, 1997. - 1024 с.
13. Сікорська Л. В. Шляхи удосконалення управління інноваційною діяльністю підприємства на сучасних умов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2018/paper/view>.

14. Сікорська-Мурза Л.В. Причепка І.В. Підходи до трактування понять «інвестиції», «інвестиційна діяльність» та «інвестиційна привабливість» на сучасному етапі розвитку економічної науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2020/paper/viewFile/8401/7011>

15. Закон України “Про інвестиційну діяльність в Україні” // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 47.

16. Економічна енциклопедія : у 2-х т. / [за ред. Усатенко О.А., Гаврилішина Б.Д., Мочерного С.В., Амоши О.І., Гальчинського А.С.]. – К.: «Академія», 2000. Т.2. – С. 630- 631.

17. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс; [пер. с англ. под ред. Н.Н.Любимова]. – М.: Гелиос АРВ. – 1999. – 352 с.

18. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. – [изд. 2-е], т.т. 23-25 (ч. I, II). – М.: Гос. Изд-во политической литературы, 1959.

19. Массе П. Критерии и методы оптимального определения капиталовложения / П. Массе. – М.: Статистика, 1971. – 504 с.

20. Макконелл К.Р., Брю С. Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконелл, С.Л. Брю; [пер с 16-го англ. изд.] – М.: ИНФРА-М, 2007. – XXXVI, 940 с.

21. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: [навч. посібник] / В.Г. Федоренко. [2-ге вид., доп.]. – К.: МАУП, 2001. – 280 с.

22. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко ТІ., Коюда О.Л. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності: Монографія / За заг. ред. В.М. Гриньової. — Х.: ХДЕУ, 2002. — 464 с.

23. Мойсеєнко І. П. Інвестування: Навч. посіб. / Мойсеєнко І.П. — К.: Знання, 2006. — 490 с

24. Поєдинок В. В. Інвестиційна діяльність як вид господарської діяльності / В. В. Поєдинок // Господарське право та господарський процес. – 6-2/2013. – С.131 – 135.

25. Татаренко Н. О. Теорії інвестицій : навч. посіб. / Н. О. Татаренко, А. М. Поручник. – Київ : КНЕУ, 2000. – 159 с
26. Витун С. Е. Финансы предприятия отрасли : пособие / С. Е. Витун, А. И. Чигрина. – Гродно: ГрГУ им. Я. Купалы, 2009. – 213 с.
27. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. Посібник. - 2-е вид. – К.: Каравела, 2008.- 432с.
28. Пичугіна Т.С. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність та зміст управління / Т.С. Пичугіна, Л.Д. Забродська // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013.
29. Ворсовський О.Л. Фінансово-інвестиційні ресурси підприємств [електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rusnauka.com/19_NNM_2007/Economics/23262.doc.htm.
30. Князь С.В. Сутність і значення інвестування як об'єкта та інструменту регулювання економіки / С.В. Князь // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Зб. наук. пр. – Львів: ДУ «ЛП».– 2010.
31. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: навч. посіб. / За ред. акад. НАНУ проф. М. Г. Чумаченко. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.
32. Спільник І. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства [Текст] / І.Спільник, Л. Щупа// Економічний аналіз: збірник наукових праць. – Випуск 10,Ч.4, - Тернопіль: Економічна думка, 2012. С. 374-378.
33. Череп А.В. Інвестиційна діяльність в Україні: стан та шляхи її активізації / А.В. Череп, Г.І. Рурка. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво : науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3 – С. 48-52.
34. Кунцевич В.О. Підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства / В.О. Кунцевич // Актуальні проблеми економіки. – 2004.
35. Возняк Г.В., Кузнецова А.Я. Методичні особливості оцінки ефективності фінансування інноваційних проектів прибутком від основної діяльності // Актуальні проблеми економіки.– 2005.– №4. – С. 81–92.

36. Данцигер Й.П., Федоренко С.В. Економічна оцінка інвестиційно-інноваційних проектів // Інвестиції: практика та досвід.– 2004.– №17. – С. 21–23.
37. Покропивний С.Ф., Новак А.П. Ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності: Збірник навч.-метод. матеріалів. – К.: КНГУ, 1997.
38. Ратошнюк Т. М. Перспективи розвитку хмелярства України в контексті євроінтеграційних процесів // Т. М. Ратошнюк // Економіка АПК. - 2008. - № 4. - с. 59 - 62.
39. Офіційний сайт компанії АВ InBev [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://abinbevefes.com.ua/>
40. Офіційний сайт компанії Carlsberg Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/>
41. Офіційний сайт компанії ППБ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ppb.com.ua/ua/>
42. Офіційний сайт компанії Оболонь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obolon.ua/ua>
43. Офіційний сайт SMIDA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/find>.
44. Левицький Ю.А. Визначення місця стратегії розвитку в класифікації стратегій. / Ю.Д. Костін, Ю.А. Левицький // Вісник економічної науки України. – 2008. - №2. – С. 60-63.
45. Головінов М.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність і ознаки / М.І. Головінов, О.І. Литвинов // Науковий вісник : Зб. науково-технічних праць. – Львів : Національний лісотехнічний університет України. – 2011. – Вип. 21.19.
46. Методичні вказівки до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студентами спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціалізацій «Підприємництво» і «Виробнича діяльність» / Уклад. В. О. Козловський, О. Й. Лесько. 2-е видання, переробл. і доповнене – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 75 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра економіки підприємства та виробничого менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри ЕПВМ
к.е.н., професор
_____ Лесько О.Й.
" 03 " _____ вересня 2019 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ
на виконання магістерської кваліфікаційної роботи
на тему:
«Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю приватного
акціонерного товариства «Оболонь»
08-41. МКР.254.09.000 ТЗ

Керівник к.е.н., доцент
кафедри ЕПВМ
_____ Причепя І.В.
" 03 " _____ вересня 2019 р.
Виконавець: студент 2 курсу
магістратури гр. МПОУ-18м
_____ Сікорська-Мурза Л.В.
" 01 " _____ грудня 2019 р.

Вінниця 2019

1. Підстава для виконання роботи:

Підставою для виконання роботи є Наказ ВНТУ № 254 від 02.10.2019 р. та індивідуальне завдання до виконання магістерської кваліфікаційної роботи, затверджене протоколом № 1 засідання кафедри ЕПВМ від 27.08.2019 року.

2. Мета та призначення розробки:

Метою дослідження магістерської роботи є обґрунтування теоретичних, методичних та практичних засад підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства за сучасних умов.

Для досягнення поставленої мети у дослідженні визначено такі науково-практичні завдання:

- дослідити підходи науковців щодо розуміння сутності та змісту понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність підприємства»;
- проаналізувати основні теоретичні засади інвестиційної діяльності як основи розвитку підприємства за сучасних умов;
- проаналізувати підходи науковців до оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємства;
- розробити підхід до оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємств;
- охарактеризувати діяльність ПрАТ «Оболонь»;
- проаналізувати динаміку основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства;
- дослідити динаміку узагальнюючих показників ефективності інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства;
- проаналізувати систему управління ПрАТ «Оболонь»;
- провести стратегічний аналіз діяльності підприємства;
- провести макетування організаційної структури ПрАТ «Оболонь»;
- розробити рекомендації по удосконаленню управління інвестиційною діяльністю досліджуваного підприємства.

3. Вхідні дані для проведення роботи:

Методичні вказівки до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студентами спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціалізацій «Підприємництво» та «Виробнича діяльність» / Уклад. В. О. Козловський, О. Й. Лесько, 2-ге видання, переробл. і доп. – Вінниця : 2018. – 80 с.; Закони України, нормативні документи Кабінету Міністрів України, матеріали наукових конференцій, монографії та статті у наукових журналах, фінансова звітність підприємства; офіційні статистичні матеріали, інформаційні ресурси Інтернет тощо.

4. Методи дослідження та аналізу:

Табличний, порівняння та узагальнення; метод системного аналізу; методи якісного аналізу та синтезу; прогнозування тощо.

5. Етапи та терміни виконання:

а) аналіз літературних джерел	жовтень 2019 р.
б) обґрунтування методики досліджень	жовтень 2019 р.
в) аналіз стану об'єкта дослідження	листопад 2019 р.
г) розробка рекомендацій	листопад 2019 р.
д) формування висновків та пропозицій	грудень 2019 р.
е) оформлення документації	грудень 2019 р.
ж) подання роботи на кафедру	грудень 2019 р.

б. Очікувані результати та форма звітності:

Рекомендації з удосконалення управління організацією

7. Вимоги до розробленої документації:

Згідно «Методичних вказівок до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студентами спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціалізацій «Підприємництво» та «Виробнича діяльність» / Уклад. В. О. Козловський, О. Й. Лесько, 2-ге видання, переробл. і доп. – Вінниця : 2016. – 75 с.

8. Порядок приймання роботи:

Засідання екзаменаційної комісії	Грудень 2019 р.
Попередній захист	Грудень 2019 р.
Початок розробки	03.09.2019 р.
Граничний термін виконання	01.12.2019 р.
Розробив:	Сікорська-Мурза Л.В.
Науковий керівник _____	к.е.н., доцент кафедри ЕПВМ Причепи І.В.